

ПРАВИЛА НА ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БИСЕРА

Версия 2.0

В сила от 19.04.2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ГЛАВА ПЪРВА	4
1.1 Предназначение на документа.....	4
1.2 Основание за разработване и издаване на документа.....	4
1.3 Задължително приложение	4
1.4 Предмет на регулиране	4
1.5 Утвърждаване и изменения.....	4
1.6 Връзка с други нормативни документи	5
1.7 Определения	6
ГЛАВА ВТОРА	10
Основни положения	10
2.1 Платежна система БИСЕРА	10
2.2 Управление на БИСЕРА	10
2.3 Надзорен орган	10
2.4 Права и задължения на БОРИКА АД	10
ГЛАВА ТРЕТА	13
Участие в БИСЕРА	13
3.1 Участници в БИСЕРА могат да бъдат:.....	13
3.2 ДПУ с право на достъп в БИСЕРА могат да бъдат:	13
3.3 Критерии за участие и достъп	13
3.4 Права и задължения на участниците в БИСЕРА.....	15
3.5 Права и задължения на ДПУ с право на достъп	16
3.6 Процедури при включване в БИСЕРА	17
3.7 Сертифициране.....	19
3.8 Прекратяване на участие в БИСЕРА	20
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА	23
Основни правила за обработка на нарежданията за превод в БИСЕРА	23
4.1 Общи принципи	23
4.2 Обработка на нареждания за превод чрез кредитен превод (пакетни плащания) 23	
4.3 Обработка на нареждания за превод чрез незабавен кредитен превод	28
ГЛАВА ПЕТА	32
Сетълмент	32
5.1 Общи положения.....	32
5.2 Процедура за предплатен сетълмент	33
ГЛАВА ШЕСТА	41

6.1	Статистическа информация	41
6.2	Защита на информация срещу неправилен достъп или употреба	41
6.3	Работа в извънредни ситуации	41
6.4	Непрекъсваемост на дейността	42
6.5	Център за помощ	42
6.6	Архивиране на информацията	43

ГЛАВА ПЪРВА

Въведение

1.1 Предназначение на документа

Тези правила са предназначени за БОРИКА АД, Българска народна банка (БНБ), участниците и ДПУ с право на достъп до платежна система БИСЕРА за предаване и получаване на нареждания за превод и друга платежна информация.

1.2 Основание за разработване и издаване на документа

Документът е разработен и се издава на основание на чл. 127 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

1.3 Задължително приложение

Тези правила са задължителни за БОРИКА АД, участниците и ДПУ с право на достъп до платежна система БИСЕРА.

Неразделна част от правилата са и следните документи:

- 1) Приложение 1 – „График за работа на БИСЕРА“
- 2) Приложение 2 – „Цени на услугите в БИСЕРА“
- 3) Приложение 3 – „Правила за управление на финансови и операционни рискове“
- 4) Приложение 4 – „Правила за работа на БИСЕРА при извънредни ситуации“
- 5) Приложение 5 – „Уведомление за възникване или вероятност от възникване на технически проблем“
- 6) Приложение 6а – „Интерфейсни спецификации – незабавни плащания“
- 7) Приложение 6b – „Интерфейсни спецификации – пакетни плащания“
- 8) Приложение 7 – „Заявление от Участник в БИСЕРА“
- 9) Приложение 7а – „Заявление от ДПУ с право на достъп в БИСЕРА“
- 10) Приложение 8 – „Удостоверение за наличие на сключен договор между сетълмент банка и кандидата за включване в тестовата/реалната среда на БИСЕРА“

1.4 Предмет на регулиране

Тези правила регламентират основните принципи на управление, администриране и опериране на платежната система БИСЕРА, правата и задълженията на БОРИКА АД, на участниците и на ДПУ с право на достъп, условията за участие и достъп, процедурите, свързани с обработката на нареждания за превод и сетълмент, мерките за управление на рисковете и непрекъсваемостта на операциите.

1.5 Утвърждаване и изменения

- 1) Измененията в Правилата за работа на БИСЕРА се приемат от Съвета на директорите на БОРИКА АД.
- 2) Техническите спецификации на БИСЕРА се утвърждават от Комитета за технически стандарти на БОРИКА АД. Мандатът на Системният оператор за внасяне на изменения в техническите спецификации е с шестмесечно

предизвестие. Изпълнителното ръководство на Оператора уведомява Съвета на директорите при утвърждаване на нови и изменение на съществуващи технически спецификации.

- 3) Срокът за уведомление на участниците и на ДПУ с право на достъп при изменения в Правилата на системата, които не засягат техническите спецификации, е с двумесечно предизвестие преди датата на влизането им в сила.
- 4) Приложения № 5, 7, 7а и 8 се утвърждават от Главния изпълнителен директор на Оператора.

1.6 Връзка с други нормативни документи

Тези правила се прилагат във връзка със следните нормативни документи:

- 1) Закон за платежните услуги и платежните системи.
- 2) Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти.
- 3) Наредба № 16 на БНБ от 29 март 2018 г. за издаване на лицензи и одобрения, за вписване в регистъра по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи и за изискванията към дейността на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента.
- 4) Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB.
- 5) Насоки (ЕС) 2022/912 на Европейската централна банка относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET).
- 6) Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009.
- 7) Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 година за изменение на Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа и на Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения на свързаните системи и вземанията по кредити.
- 8) EPC125-05 SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook (версия, валидна към момента на подаване на нареждането за превод).
- 9) EPC115-06 SEPA Credit Transfer Scheme Inter-PSP Implementation Guidelines (версия, валидна към момента на подаване на нареждането за превод).
- 10) EPC004-16 SEPA Instant Credit Transfer Scheme Rulebook (версия, валидна към момента на подаване на нареждането за превод).
- 11) EPC122-16 SEPA Instant Credit Transfer Scheme Inter-PSP Implementation Guidelines (версия, валидна към момента на подаване на нареждането за превод).
- 12) EACNA Interoperability Framework.

1.7 Определения

По смисъла на настоящите правила:

- 1) **Агент по сетълмент** – агент по сетълмента за презграничните преводи на БИСЕРА е съответната централна банка по сетълмента. Агент по сетълмента на нарежданията за превод между участниците в БИСЕРА е Операторът на системата, който регистрира изпълнението на плащанията чрез прехвърляне на средства по партидите на участниците.
- 2) **Банка по сетълмента (settlement bank)** е титуляр на RTGS специална парична сметка (RTGS DCA), чиято RTGS DCA или подсметка се използва за сетълмент на нареждания за превод, подадени от спомагателна система, използваща RTGS AS процедура за сетълмент.
- 3) **ДПУ с право на достъп** в БИСЕРА е доставчик на платежни услуги по чл. 3.2 от настоящите правила, сключил договор с участник, за да нарежда и получава чрез него нареждания за преводи през системата.
- 4) **Допълнителни опционални услуги (AOS)** включват използването на списък от опционални полета в съобщенията, дефинирани в Приложения 6а и 6б, които могат да се заявяват от всеки участник и ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА.
- 5) **Достижимост** – всяка банка, подписала Adherence Agreement за присъединяване към схемата на съответния платежен инструмент, гарантира, че може да получава/подава платежни нареждания от/към всяка друга банка, подписала Adherence Agreement за същия платежен инструмент и да ги обработва съгласно изискванията на съответната схема.
- 6) **Достижима страна** е лице, което: а) има бизнес идентификационен код (BIC). б) е определено за достижима страна от титуляря на TIPS специална парична сметка (TIPS DCA) или от спомагателна система (AS), която е титуляр на TIPS техническа сметка на спомагателна система. в) е кореспондент, клиент или клон на титуляр на TIPS DCA, участник в спомагателна система или кореспондент, клиент или клон на участник в спомагателна система, която е титуляр на TIPS техническа сметка на спомагателна система. и г) е адресируемо чрез TIPS и може да подава и получава нареждания за паричен превод или чрез титуляря на TIPS DCA, или чрез спомагателна система, която е титуляр на TIPS техническа сметка на спомагателна система, или директно, ако е упълномощено за това от титуляря на TIPS DCA или от спомагателната система, която е титуляр на TIPS техническа сметка на спомагателна система.
- 7) **Достижима страна в STEP2 (Reachable BIC)** – е участник или ДПУ с право на достъп в БИСЕРА, със статут на достижима страна (Reachable BIC) съгласно правилата и документацията на STEP2, който не е участник в STEP2 и не изпраща и не получава данни директно към или от услуга на STEP2, а през директния участник БНБ.
- 8) **Заявка за ликвидност** е нареждане от Оператора на БИСЕРА, чрез което се заверява или задължава техническата сметка на Оператора в TARGET или TIPS, в резултат на което се заверяват или задължават партидите на участниците срещу съответните им RTGS DCA или TIPS DCA сметки.
- 9) **Инструктираща страна (instructing party)** е лице, определено за инструктираща страна от титуляря на TIPS специална парична сметка (TIPS DCA) или от титуляря на TIPS техническа сметка на спомагателна система, на което е разрешено да изпраща нареждания за незабавно плащане или нареждания за прехвърляне на ликвидност и/или да получава нареждания

за незабавно плащане или нареждания за прехвърляне на ликвидност от името на този титуляр или на достижима страна на този титуляр.

- 10) **Кредитен превод** е национална или презгранична платежна услуга за заверяване на платежна сметка на получателя посредством една или няколко платежни операции, извършвани по платежна сметка на платеца от доставчика на платежни услуги, който води платежната сметка на платеца, въз основа на дадено от платеца нареждане.
- 11) **Нареждане за SEPA кредитен превод (SCT)** в БИСЕРА е всяко нареждане на участник или на ДПУ с автономен достъп, в съответствие със схемата за SEPA кредитен превод на Европейския платежен съвет (ЕПС), да предостави на разположение на получателя парична сума чрез записване по сметките в банка, централна банка (ЦБ) или агент по сетълмента или всяко друго нареждане, водещо до поемане или изпълнение на задължение за плащане според правилата, описани в този документ.
- 12) **Нареждане за SEPA незабавен кредитен превод (SCT Inst)** в БИСЕРА е всяко нареждане на участник или на ДПУ с автономен достъп, в съответствие със схемата за незабавен SEPA кредитен превод на ЕПС, което може да бъде изпълнено 24 часа в денонощието всеки календарен ден в годината, като сетълментът и уведомяването на платеца са незабавни или близки до незабавни.
- 13) **Нареждане за прехвърляне на ликвидност (liquidity transfer order)** е нареждане за паричен превод с цел прехвърлянето на определен размер средства с цел управление на ликвидността.
- 14) **Оператор** е системен оператор, който носи юридическа отговорност за функционирането на платежната система.
- 15) **Партида** на участник е техническа сметка за сетълмент на участник в системата при Оператора за обработка на приетите нареждания за SEPA кредитни преводи и SEPA незабавни кредитни преводи. Средствата по партидите на участниците се държат по сметки в TARGET.
- 16) **Предплатен модел на сетълмент** е модел, при който участниците предварително осигуряват парични средства по притежаваните от тях партиди в БИСЕРА. Паричните средства са собственост на самите участници и се използват за уреждане на задълженията на участниците в системата, възникнали при изпълнение на SEPA кредитни преводи (пакетни плащания) и SEPA незабавни кредитни преводи (незабавни плащания).
- 17) **Платежен инструмент** е персонализирано/персонализирани устройство/устройства и/или набор от процедури, договорени между ползвателя на платежни услуги и доставчика на платежни услуги и използвани от ползвателя на платежни услуги с цел подаване на платежно нареждане.
- 18) **Работен ден** на БИСЕРА е всеки ден, в който платежната система е отворена за сетълмент на нареждания за превод. Работните дни на БИСЕРА съвпадат с работните дни на TARGET.
- 19) **Спомагателна система (ancillary system, AS)** е система, управлявана от лице, установено в Съюза или Европейското икономическо пространство (ЕИП), което е под надзора и/или контрола на компетентен орган и отговаря на надзорните изисквания по отношение на местонахождението на инфраструктурите, предлагащи услуги в евро, както са изменени и публикувани на уебсайта на ЕЦБ, в която се извършва обмен и/или клиринг или регистрация на плащания и/или финансови инструменти, при което: а)

се извършва сетълмент на парични задължения в TARGET. и/или б) в TARGET се държат средства, в съответствие с Насоки ЕЦБ/2022/08.

- 20) **Съгласие за дебит** е оправомощаване от банка по сетълмента във формата, предвидена във формулярите за статични данни на ЦБ на Евросистемата, адресирано до нейната спомагателна система и ЦБ по сетълмента, даващо право на спомагателната система да подава дебитни инструкции и инструктира ЦБ по сетълмента да дебитираща сметката в платежния модул на банката по сетълмента или на нейна подсметка в резултат на дебитни инструкции.
- 21) **Техническа сметка на спомагателна система за брутен сетълмент в реално време (RTGS техническа сметка на спомагателна система)**“ (RTGS AS technical account) означава сметка, държана от спомагателна система или от централна банка в системния ѝ компонент в TARGET от името на спомагателната система и използвана в контекста на RTGS AS процедурата за сетълмент.
- 22) **Техническа сметка на спомагателна система за сетълмент на незабавни плащания в TARGET (TIPS техническа сметка на спомагателна система)**“ (TIPS AS technical account) означава сметка, държана от спомагателна система (AS) или от ЦБ в системния ѝ компонент в TARGET от името на AS, която се използва от AS за целите на сетълмента на незабавни или плащания, близки до незабавните, в собствените ѝ счетоводни книги.
- 23) **Участник** е банка или клон на банка по чл. 3.1 от настоящите правила, който подава/получава нареждания за превод към/от БИСЕРА.
- 24) Централна банка на спомагателна система е ЦБ на Евросистемата, с която съответната спомагателна система има двустранно споразумение за сетълмент на платежните инструкции на спомагателната система в платежния модул.
- 25) **Централна банка по сетълмента** е ЦБ на Евросистемата, държаща сметка на банката по сетълмента в платежния модул.
- 26) **Цикъл за осигуряване на ликвидност** е предварително определен интервал от време в рамките на работните дни на TARGET, в който Операторът обработва операции за прехвърляне на средства между партидата на участник и неговата DCA сметка в TARGET с цел поддържане на предварително определени нива на наличност. В рамките на работния ден може да има няколко цикъла за осигуряване на ликвидност съгласно графика на системата.
- 27) **TARGET-BNB** е системен компонент, управляван от Българска народна банка, който е част от трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System).
- 28) **TIPS (TARGET Instant Payment Settlement)** е хармонизирана и стандартизирана общоевропейска услуга с обща функционалност в различни държави и юрисдикции за незабавен сетълмент на плащания с пари в централната банка, по всяко време на деня и всеки ден от годината.
- 29) **TIPS AS процедура за сетълмент** (процедура за сетълмент в TARGET на незабавни плащания на спомагателна система) означава предварително определена процедура за подаване и сетълмент на нареждания за прехвърляне на ликвидност, свързани със сетълмента на спомагателна система по TIPS специални парични сметки (TIPS DCA) и TIPS технически сметки на спомагателни системи.

- 30) **RTGS AS процедура за сетълмент** (процедура за брутен сетълмент в реално време на спомагателна система) означава една от специалните, предварително определени услуги за подаване и сетълмент на нареждания за превод от спомагателни системи, свързани със сетълмента на спомагателни системи по RTGS специални парични сметки (RTGS DCA), подсметки и RTGS технически сметки на спомагателни системи.
- 31) **RTGS AS процедура за сетълмент В** – извършване на сетълмент в TARGET на едновременна и многостранна основа.
- 32) **RTGS AS процедура за сетълмент D** – извършване на сетълмент в TARGET с използването на предварително финансиране.

ГЛАВА ВТОРА

Основни положения

2.1 Платежна система БИСЕРА

- 2.1.1 БИСЕРА е платежна система за обслужване на кредитни преводи в евро. Системата обработва нареждания за превод в евро между участниците в нея и плащания от/към доставчици на платежни услуги, извършващи дейност на територията на Европейското икономическо пространство (ЕИП), които отговарят на изискванията на Единната зона за плащания в евро (SEPA). Лимитът на обработваните нареждания за превод през БИСЕРА е в съответствие със SEPA схемите на Европейския платежен съвет.
- 2.1.2 Системен оператор на БИСЕРА е БОРИКА АД.
- 2.1.3 Централна банка на БИСЕРА е БНБ.
- 2.1.4 БИСЕРА е спомагателна система в Трансевропейската автоматизирана система за сетълмент на експресни преводи в реално време TARGET и в TIPS за сетълмент на нареждания за незабавни кредитни преводи SCT Inst.
- 2.1.5 Използваният в БИСЕРА набор съобщения е базиран на стандарта ISO 20022 XML.
- 2.1.6 БИСЕРА има интерфейсни връзки със следните системи, с цел изпълнението на нареждания за превод:
- 1) STEP2, чрез която се обменят SCT нареждания за превод с други доставчици на платежни услуги, регистрирани в зоната за плащания SEPA.
  - 2) БОРИКА АД осигурява свързване на БИСЕРА и с други SEPA съвместими клирингови къщи, чрез сключване на двустранни споразумения.

2.2 Управление на БИСЕРА

- 2.2.1 БИСЕРА е собственост на БОРИКА АД.
- 2.2.2 БОРИКА АД организира, оперира, поддържа и развива БИСЕРА.

2.3 Надзорен орган

- 2.3.1 БНБ осъществява надзор над платежната система БИСЕРА.

2.4 Права и задължения на БОРИКА АД

- 2.4.1 Разработва правилата на платежната система БИСЕРА и осигурява публичен достъп до тях.
- 2.4.2 Определя реда за участие в БИСЕРА.
- 2.4.3 Осигурява на участниците и на ДПУ с право на достъп в системата равнопоставен достъп и еднакво качество на услугите.
- 2.4.4 Осигурява на участниците и на ДПУ с право на достъп оперативна информация, свързана с работата на системата (график за работа на системата, списък на кодовете за грешки при валидация, списък на участниците и др.).
- 2.4.5 Организира и осигурява вътрешен одит на системата.

-
- 2.4.6 Упражнява контрол върху спазването на правилата на БИСЕРА от участниците и на ДПУ с право на достъп в нея.
- 2.4.7 Съставя и предоставя отчети за операциите на платежната система, както и за допълнителните ѝ дейности, съгласно чл. 60 от Наредба № 16 на БНБ и Указанието към нея за определяне на съдържанието и формата на отчетите.
- 2.4.8 БОРИКА АД установява и гарантира връзките с други системи на SEPA, за да се осигури възможност за достъп до плащания на участниците в БИСЕРА в рамките на SEPA.
- 2.4.9 Осигурява възможност за извършване на сетълмент по процедура B в TARGET в деня на вальора.
- 2.4.10 Осигурява възможност за обработка и извършване на сетълмент на плащанията през системата STEP2 на EBA Clearing чрез участието на БНБ в STEP2. Изпълнява, от името на БНБ, дейностите, свързани с участието на БНБ в STEP2. Носи отговорност за извършване на плащанията в STEP2 от/към всички участници и ДПУ с право на достъп в БИСЕРА, които са достижими страни в STEP2 през БНБ. Извършва администриране на достижимите страни в STEP2 (включване, изключване, временно ограничаване, промяна в данните и др.) в съответствие с изискванията и времевите графици на STEP2.
- 2.4.11 Осигурява възможност за извършване в режим 24/7/365 на обработка и сетълмент на незабавни плащания в евро.
- 2.4.12 Осигурява процеса по предплатен модел на сетълмент на плащанията и управлява средствата по партидите на участниците съгласно предварително зададени от участника параметри съответно в RTGS техническата и в TIPS техническата сметки на БОРИКА АД.
- 2.4.13 Осигурява технически, персонални и организационни изисквания за безпроблемно предоставяне на услугите от БИСЕРА.
- 2.4.14 Поддържа услуга за регистрация на възникнали проблеми, получаване и отговор на запитвания от участниците и на ДПУ с право на достъп в системата и оказване на помощ при възникване на проблеми.
- 2.4.15 При извънредна ситуация, непреодолими обстоятелства или поради промени в графика на TARGET, БОРИКА АД може да промени графика за работа на БИСЕРА, като навременно уведомява участниците и ДПУ с право на достъп в нея и БНБ.
- 2.4.16 Уведомява незабавно БНБ в случаите по чл. 59, т.1-7 от Наредба № 16 на БНБ от 29 март 2018 г. за издаване на лицензи и одобрения, за вписване в регистъра по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи и за изискванията към дейността на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента, както и в случаите по чл. 19, т. 2, Част I от Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB.
- 2.4.17 Разработва и прилага правила за управление на рисковете в БИСЕРА съгласно изискванията на Глава пета, Раздел втори от Наредба № 16 на БНБ от 29 март 2018 г. за издаване на лицензи и одобрения, за вписване в регистъра по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи и за изискванията към дейността на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента.
- 2.4.18 Разработва и поддържа процедури по вземане на решения във връзка с управлението на платежната система и адекватното функциониране на системата за вътрешен контрол.

- 2.4.19 Разработва и поддържа правила за действия при извънредни ситуации, които гарантират навременното изпълнение на дневните обработки при извънредни обстоятелства.
- 2.4.20 Разработва и прилага план за непрекъсваемост на бизнес процесите с оглед възобновяване на дейността на платежната система в случаите на появили се операционни проблеми.
- 2.4.21 Осигурява постоянна тестова среда за провеждане на тестове с участниците и ДПУ с право на достъп.
- 2.4.22 При внасяне на промени в БИСЕРА предварително уведомява участниците и ДПУ с право на достъп в срока на предизвестие по т.1.5, с оглед осигуряване на необходимото време за подготовка и условия за провеждане на тестове.
- 2.4.23 Осигурява развитието на БИСЕРА в съответствие с изискванията на българското законодателство.
- 2.4.24 Поддържа правилата на БИСЕРА в пълно съответствие с изискванията на ЕПС за използваните в БИСЕРА SEPA платежни инструменти.
- 2.4.25 Осигурява възможност за внасяне на промени в БИСЕРА по инициатива на участник/участници и ДПУ с право на достъп в системата, които са в съответствие с изискванията на ЕПС.

ГЛАВА ТРЕТА

Участие в БИСЕРА

БИСЕРА е определена като система с окончателност на сетълмента съгласно чл. 128 (1) от Закона за платежните услуги и платежните системи. Договорните отношения, свързани с участието в БИСЕРА, се регулират от българското законодателство.

3.1 Участници в БИСЕРА могат да бъдат:

- 3.1.1 Българска народна банка.
- 3.1.2 Национални централни банки (НЦБ) на държави от ЕИП.
- 3.1.3 Банка, получила лиценз от БНБ за извършване на банкова дейност.
- 3.1.4 Клон на банка от трета държава, получил лиценз от БНБ по реда на чл. 17 от Закона за кредитните институции.
- 3.1.5 Клон на банка от държава-членка, извършващ дейност на територията на Република България по реда на чл. 20 и 21 от Закона за кредитните институции.
- 3.1.6 Банки или клонове на банки, установени на територията на ЕИП.

3.2 ДПУ с право на достъп в БИСЕРА могат да бъдат:

- 3.2.1 Лицата по т. 3.1, платежни институции и дружества за електронни пари, които имат право съгласно националното законодателство (по място на установяване) да предоставят платежни услуги.
- 3.2.2 Платежни институции, дружества за електронни пари или други доставчици на платежни услуги от страна от ЕС или страна от ЕИП, лицензирани за предоставяне на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната директно, чрез клон или представител.
- 3.2.3 Кредитни институции/банки, лицензирани в страни от ЕС или страни от ЕИП за предоставяне на платежни услуги, извършващи дейност на територията на страната с уведомление за свободно предоставяне на услугите, съгласно взаимното признаване на единния европейски паспорт.
- 3.2.4 ДПУ с право на достъп в БИСЕРА могат да бъдат с автономен достъп или с подчинен достъп.

3.3 Критерии за участие и достъп

3.3.1 Основни изисквания

- 1) Да имат бизнес идентификационен код (BIC), предоставен от SWIFT.
- 2) Да идентифицират номерата на сметките на своите клиенти съгласно стандарта ISO 13616-1:2020 „Финансови услуги. Международен номер на банкова сметка (IBAN) – Част 1: Структура на IBAN“
- 3) Да са подписали Adherence Agreement за присъединяване към SEPA схемата на съответния платежен инструмент на ЕПС (SCT, SCT Inst), който ще използват за извършване на плащания чрез БИСЕРА.
- 4) Да са сключили Рамков договор с БОРИКА АД за участие в БИСЕРА
- 5) Да са платили таксата за включване в БИСЕРА.
- 6) За участници, които имат сметка в TARGET: да са предоставили на централната банка, през която участват в TARGET, съответните TARGET

регистрационни форми за включване в групата на банките по сетълмента, съгласно изискванията на ЕЦБ.

- 7) За участници, които нямат сметка в TARGET и ДПУ с автономен достъп: да са предоставили удостоверение за наличие на сключен договор между банката по сетълмент и кандидата за включване в БИСЕРА (приложение 8); банката по сетълмента да е предоставила на централната банка, през която участва в TARGET, съответните TARGET регистрационни форми за включване в групата на банките по сетълмента, съгласно изискванията на ЕЦБ.

3.3.2 Технически изисквания

- 1) Да разполагат със сигурна и резервирана връзка съгласно изискванията на Оператора.
- 2) Да инсталират, наблюдават и гарантират сигурността на необходимата ИТ инфраструктура за свързване с БИСЕРА.
- 3) Да разполагат с необходимия хардуер, системен и стандартен софтуер, да изпълнят тестовите процедури, доказващи тяхната готовност за работа съгласно изискванията на техническата документация на Системния оператор.
- 4) Да притежават издадени от БОРИКА АД удостоверения за електронен подпис за достъп до БИСЕРА и за подписване на съобщения.

3.3.3 Изисквания за сигурност и защита

- 1) Всеки участник и ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА създава и поддържа организационни и информационни процедури за защита при работа с БИСЕРА.
- 2) Служителите, работещи с БИСЕРА трябва да са информирани и периодично обучавани за процедурите за сигурност и защита.
- 3) Служители на външни организации не трябва да се допускат до системите за работа с БИСЕРА.
- 4) Към БИСЕРА се насочват само нареждания за превод, съставени въз основа на редовно съставен платежен документ на хартиен носител или електронно съобщение.
- 5) Всеки участник и ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА организира и поддържа на електронен и/или хартиен носител, без възможност за корекция на данните, регистър на изпратените и получени чрез БИСЕРА нареждания за превод в срока, предвиден в чл. 124 от Закона за платежните услуги и платежните системи.
- 6) Системите на участниците и на ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА трябва да осигуряват възможност за проследяване обработката на всяко нареждане за превод.
- 7) Участниците и ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА осъществяват адекватен контрол за сигурност и защита на информацията си срещу неправомерен достъп или употреба. Те носят изключителна отговорност за адекватната защита на поверителността, целостта и наличността на техните системи.
- 8) Информацията, свързана с дейността на БИСЕРА, до която участниците и ДПУ с автономен достъп имат достъп, може да се използва единствено за целите, установени с настоящите правила. Участниците и ДПУ с автономен достъп са длъжни да пазят поверителността на такава информация, освен ако БОРИКА АД не даде изрично своето писмено съгласие за разкриване.

- 9) Участниците и ДПУ с право на достъп гарантират, че трети лица, на които те предлагат услуги или подизпълнението на задачи, които оказват или могат да окажат въздействие върху изпълнението на техните задължения, са свързани с изискванията за поверителност.

3.4 Права и задължения на участниците в БИСЕРА

- 3.4.1 Предават и получават нареждания за превод директно от и към БИСЕРА, както свои собствени, така и на ДПУ с право на достъп. Участникът е отговорен за изпълнението на нарежданията за превод на ДПУ, на които е дал достъп до системата.
- 3.4.2 Предават и получават друга платежна информация, свързана с изпълнението на нарежданията за превод през системата.
- 3.4.3 Получават информация за резултатите от сетълмента на приетите от БИСЕРА нареждания за превод.
- 3.4.4 Получават информация във всеки един момент за наличностите си по партидите си в техническите сметки на БОРИКА АД.
- 3.4.5 Всеки участник създава свои вътрешни правила за работа с БИСЕРА, които са в съответствие с изискванията на тези правила. Във вътрешните си правила всеки участник ясно дефинира лицата, имащи достъп до системата, както и техните права и отговорности. При промяна на вътрешните правила същите задължително се съгласуват с БОРИКА АД.
- 3.4.6 Всеки участник поддържа наличност по партидите си в техническите сметки на Оператора, достатъчна за извършване на сетълмент на нарежданията за превод, включително и за сетълмента на плащанията на ДПУ с право на достъп, с които имат договорни отношения.
- 3.4.7 Всеки участник е длъжен да спазва правилата, процедурите и графика за работа на БИСЕРА.
- 3.4.8 Всеки участник в БИСЕРА изгражда и поддържа собствените си системи за работа с БИСЕРА.
- 3.4.9 Всеки участник в БИСЕРА осигурява непрекъсваемост на работата на собствените си системи за връзка с БИСЕРА и план за работа при извънредни ситуации, който се тества поне веднъж годишно.
- 3.4.10 Всеки участник в БИСЕРА е длъжен да участва в организирани от БОРИКА АД тестове при извършване на промени в системата.
- 3.4.11 Всеки участник в БИСЕРА провежда тестове при извършване на промени в системите си за връзка с БИСЕРА.
- 3.4.12 Всеки участник в БИСЕРА трябва да осигури квалифициран персонал за работа със системата.
- 3.4.13 Всеки участник в БИСЕРА е длъжен да уведомява незабавно БОРИКА АД и БНБ при възникване или вероятност от възникване на технически проблем за връзка с БИСЕРА (приложение 5).
- 3.4.14 Всеки участник е длъжен редовно да заплаща дължимите суми за извършените услуги.
- 3.4.15 Всички участници в БИСЕРА, които са достижими страни в STEP2 (Reachable BICs), са длъжни:
- 1) Да спазват Правилата на системата STEP2 и всички документи, представляващи част от системната документация на STEP2 и всички

- технически и други изисквания, приложими във връзка с предоставяните от STEP2 услуги;
- 2) Когато действат от името на ДПУ с право на достъп, който е достижима страна в STEP2, да осигурят спазване от този ДПУ на системната документация на STEP2 и всички технически и други изисквания, приложими във връзка с предоставяните от STEP2 услуги;
  - 3) Когато използват банка по сетълмента или други доставчици на услуги, включително при аутсорсинг на дейности, да осигурят съответствие на тези трети страни с всички изисквания на STEP2;
  - 4) Когато са идентифицирани от БОРИКА АД като критични участници в БИСЕРА, да спазват изискванията на БОРИКА АД за управление на оперативния риск;
  - 5) За изпълнение на задълженията си по т. 3.4.15, предвид отсъствието на договорна връзка със STEP2, участниците са пряко отговорни спрямо БОРИКА АД.

3.5 Права и задължения на ДПУ с право на достъп

- 3.5.1 ДПУ с право на достъп могат да имат автономен или подчинен достъп до централната инфраструктура на БИСЕРА, което се регламентира в тристранното споразумение, сключено между Оператора, участник и ДПУ с право на достъп. Сключването на тристранно споразумение е задължително условие, за да получи ДПУ достъп до системата.
- 3.5.2 Сетълментът на изпълнените нареждания за превод от/към ДПУ с право на достъп се извършва чрез партидите на участника, с който съответния ДПУ с право на достъп е сключил тристранно споразумение.
- 3.5.3 ДПУ с право на достъп получават от системата информация за сетълмента на приетите за изпълнение плащания директно или чрез съответния участник в системата, в зависимост от вида на достъпа – автономен или подчинен.
- 3.5.4 ДПУ с автономен достъп приемат и предават самостоятелно нареждания за превод и друга свързана с плащанията информация към системата.
- 3.5.5 ДПУ с подчинен достъп предават и получават нареждания за превод и друга свързана с плащанията информация от и към системата само чрез участник в системата.
- 3.5.6 ДПУ с автономен достъп изготвят свои Вътрешни правила за работа със системата.
- 3.5.7 Участникът установява подходящи правила и процедури, които ДПУ с право на подчинен достъп спазват във връзка с работата с БИСЕРА и е отговорен за тяхното изпълнение.
- 3.5.8 ДПУ с право на достъп се задължават да спазват настоящите правила и графика за работа на БИСЕРА, тристранното споразумение, сключено с Оператора и участник в системата, и установените от Оператора правила и процедури за работа със системата.
- 3.5.9 Всички ДПУ с достъп в БИСЕРА, които са достижими страни в STEP2 (Reachable BICs), са длъжни:
- 1) Да спазват Правилата на системата STEP2 и всички документи, представляващи част от системната документация на STEP2 и всички технически и други изисквания, приложими във връзка с предоставяните от STEP2 услуги;
  - 2) Когато използват други доставчици на услуги, включително при аутсорсинг на дейности, да осигурят съответствие на тези трети страни с всички изисквания на STEP2;

- 3) За изпълнение на задълженията си по т. 3.5.9, предвид отсъствието на договорна връзка със STEP2, ДПУ с право на достъп са пряко отговорни спрямо БОРИКА АД.

3.6 Процедури при включване в БИСЕРА

3.6.1 Процедура при включване на Участник в БИСЕРА:

- 1) Кандидатът за включване в системата изисква от БОРИКА АД правилата и процедурите за работа на БИСЕРА.
- 2) БОРИКА АД предоставя на кандидата правилата и процедурите, и тарифата на БИСЕРА.
- 3) Кандидатът подава до БОРИКА АД пакет документи за извършване на сертификационни тестове, който включва: писмена заявка за включване в тестовата среда на БИСЕРА като участник (приложение 7, в което посочва услугата (SCT и/или SCT Inst), за която се сертифицира) и вътрешните правила на участника за работа с БИСЕРА.
- 4) Ако банката по сетълмента и кандидатът за включване в БИСЕРА не са едно и също юридическо лице – документ (приложение 8) от банката по сетълмента, удостоверяващ наличието на сключен договор с кандидата за извършване на плащанията чрез RTGS DCA/TIPS DCA сметката на банката по сетълмента.
- 5) Кандидатът сключва с БОРИКА АД Рамков договор за участие в БИСЕРА и заплаща таксата за включване в системата, съобразно тарифата на БИСЕРА.
- 6) БОРИКА АД и банката по сетълмента попълват и подписват за тестовата среда на TARGET съответните TARGET регистрационни форми за включване в групата на банките по сетълмента, съгласно изискванията на ЕЦБ. Банката по сетълмента изпраща формите до БНБ. БНБ проверява валидността на подписите и актуализира списъка на банките по сетълмента в тестовата среда на TARGET.
- 7) БОРИКА АД провежда обучение на персонала и извършва сертифициране на кандидата по описаната в т. 3.7 процедура. При успешно преминал тест и одобрени вътрешни правила БОРИКА АД издава сертификат на кандидата за неговата готовност за включване и участие в БИСЕРА.
- 8) Кандидатът подава пакет документи за включване в реалната среда на БИСЕРА за съответната услуга (SEPA кредитни преводи и/или SEPA незабавни кредитни преводи), включващ аналогичните документи на тези за включване в тестовата среда, като определя предпочитаната от него дата за включване в системата. Преди включване за услугата SEPA незабавни кредитни преводи, участникът трябва да има открита TIPS DCA сметка при централна банка в TARGET и да представи доказателство за присъединяване към SEPA схемата на съответния платежен инструмент на ЕПС. Пакетът документи трябва да бъде подаден най-късно 7 работни дни преди датата за включване, ако банката по сетълмента е участник в TARGET-BNBTA.
- 9) БОРИКА АД и банката по сетълмента попълват и подписват за реалната среда на TARGET съответните TARGET регистрационни форми за включване в групата на банките по сетълмента, съгласно изискванията на ЕЦБ. Банката по сетълмента изпраща формите до БНБ. БНБ проверява валидността на подписите и актуализира списъка на банките по сетълмента в реалната среда на TARGET.

- 10) БОРИКА АД уведомява (чрез писмо, подписан е-mail или по друг договорен начин) БНБ, участниците и ДПУ с право на достъп в системата и свързаните с БИСЕРА SEPA съвместими клирингови къщи за името и бизнес идентификационния код (BIC) на новия участник, както и датата, от която същият се включва в системата.

3.6.2 Процедура при включване на ДПУ с право на автономен достъп

- 1) Включването на ДПУ с право на автономен достъп в БИСЕРА става по инициатива на Участник.
- 2) Участникът и ДПУ с право на автономен достъп сключват тристранно споразумение с БОРИКА АД за включване в системата.
- 3) ДПУ с право на автономен достъп сключва с БОРИКА АД Рамков договор за участие в БИСЕРА и заплаща таксата за включване в системата, съобразно тарифата на БИСЕРА.
- 4) ДПУ с право на автономен достъп подава до БОРИКА АД писмена заявка за включване в тестовата среда на БИСЕРА на ДПУ с право на достъп (приложение 7а „Заявление от ДПУ с право на достъп в БИСЕРА“, подписана и от участника, чрез който ще се извършва сетълмента на изпълнените нареждания за превод.
- 5) БОРИКА АД извършва тест по процедурата, описана в т.4.3.2. При успешно преминал тест БОРИКА АД издава удостоверение за готовност за включване в реалната среда на БИСЕРА на ДПУ с право на автономен достъп.
- 6) Участникът подава до БОРИКА АД писмена заявка за включване в реалната среда на БИСЕРА на ДПУ с право на достъп (приложение 7а), като определя предпочитаната дата за включване в системата. Пакетът документи трябва да бъде подаден най-късно една седмица преди датата за включване.
- 7) БОРИКА АД уведомява (чрез писмо, подписан е-mail или по друг договорен начин) БНБ, участниците и ДПУ с право на достъп в системата и свързаните с БИСЕРА SEPA съвместими клирингови къщи за името, бизнес идентификационния код (BIC) и датата от която ДПУ-то се включва в БИСЕРА.

3.6.3 Процедура при включване на ДПУ с право на подчинен достъп

- 1) Включването на ДПУ с право на подчинен достъп в БИСЕРА става по инициатива на Участник.
- 2) Участникът и ДПУ с право на подчинен достъп сключват тристранно споразумение с БОРИКА АД за включване в системата.
- 3) ДПУ с право на подчинен достъп в БИСЕРА подава до БОРИКА АД писмена заявка за включване в тестовата среда на БИСЕРА на ДПУ с право на достъп (приложение 7а), подписана и от участника, чрез който ще се извършва сетълмента на изпълнените нареждания за превод.
- 4) ДПУ с право на подчинен достъп и участникът извършват необходимите тестове с оглед проверка на готовността за включване в реалната среда на БИСЕРА на ДПУ с право на достъп.
- 5) ДПУ с право на подчинен достъп подава до БОРИКА АД писмена заявка за включване в реалната среда на БИСЕРА (приложение 7а), като определя предпочитаната дата за включване в системата. Пакетът документи трябва да бъде подаден най-късно една седмица преди датата за включване.

- 6) ДПУ с право на подчинен достъп заплаща таксата за включване в системата, съобразно тарифата на БИСЕРА.
- 7) БОРИКА АД уведомява (чрез писмо, подписан e-mail или по друг договорен начин) БНБ, участниците и ДПУ с право на достъп в системата и свързаните с БИСЕРА SEPA съвместими клирингови къщи за името, бизнес идентификационния код (BIC) и датата от която ДПУ-то се включва в БИСЕРА.

3.7 Сертифициране

Процедурата по сертифициране се прилага за участници и ДПУ с автономен достъп.

3.7.1 Съвместимост на вътрешните правила

- 1) БОРИКА АД извършва преглед и проверка на вътрешните правила на кандидата за участие в БИСЕРА за съответствието им с изискванията, установени с настоящите правила.
- 2) При установяване на несъответствие БОРИКА АД уведомява кандидата, като посочва установените пропуски и несъответствия и определя срок за отстраняването им.

3.7.2 Тестване

Преди започване на процедурите по тестване всеки кандидат за включване в БИСЕРА, трябва да отговаря на изискванията от т.3.3.

БОРИКА АД провежда тестове с кандидата за участие в БИСЕРА по определен сценарий и график за тестване.

3.7.2.1 Тестовите включват:

- 1) проверка на пълния цикъл на платежния процес – обработка на транзакциите за кредитен превод и/или незабавен кредитен превод, при които кандидатът за включване се явява в ролята на инициатор и/или в ролята на получател на нареждането за превод.
- 2) проверка на пълния цикъл на платежния процес за обработка на транзакциите за кредитен превод и/или незабавен кредитен превод, за които по някакви причини не могат да се приложат дефинираните процедури за обработка.
- 3) симулиране на ситуации и грешки.
- 4) за участници и ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА се включва проверка на функционирането на средствата и организацията, осигуряващи техническата защита на кандидата.

3.7.2.2 След приключване на тестовите се подписва двустранен протокол между БОРИКА АД и кандидата, отразяващ резултатите от тестовите.

3.7.2.3 При необходимост тестове се провеждат и в следните случаи:

- 1) извършване на функционални и технически промени в БИСЕРА.
- 2) извършване на промени в системите при участника.
- 3) извършване на промени в системи, с които БИСЕРА си комуникира или извършва обмен на информация.

3.7.3 Издаване на сертификат

При наличие на протокол за успешно завършили тестове и съгласувани от БОРИКА АД вътрешни правила на кандидата, БОРИКА АД издава сертификат за участие в БИСЕРА, който е основание за включване на кандидата в БИСЕРА.

3.7.4 Тестване и удостоверение за готовност при ДПУ с право на достъп

- 1) Тестове се провеждат с Участника и при включване на ДПУ с право на автономен достъп в БИСЕРА.
- 2) След приключване на тестовете се подписва двустранен протокол между БОРИКА АД и кандидата, отразяващ резултатите от тестовете.
- 3) При успешно преминал тест БОРИКА АД издава удостоверение за готовност за включване в реалната среда на БИСЕРА на ДПУ с право на автономен достъп.
- 4) Тестове се провеждат между ДПУ с право на подчинен достъп и Участника, който подава и приема нарежданията за превод в БИСЕРА от името на ДПУ с подчинен достъп.

3.8 Прекратяване на участие в БИСЕРА

3.8.1 Участието в БИСЕРА е за неопределен период.

3.8.2 Участник и ДПУ с право на достъп може да прекрати участието си в БИСЕРА по всяко време с предизвестие от 30 дни. БОРИКА АД уведомява (чрез e-mail или по друг начин, в т.ч. чрез таблиците за достижимост) БНБ, участниците и ДПУ с автономен достъп в системата и свързаните с БИСЕРА SEPA съвместими клирингови къщи, STEP2 и TIPS за бизнес идентификационен код (BIC), името на участника или на ДПУ с право на достъп и датата, от която се прекратява участието.

3.8.3 БОРИКА АД може да вземе решение временно да спре/прекрати участието на участник или на ДПУ с право на достъп в БИСЕРА ако в продължение на 30 календарни дни поне 3 пъти не осигурява достатъчно наличност за изпълнение на приетите от БИСЕРА нареждания за превод.

3.8.4 Участникът или ДПУ с право на достъп наруши изискванията за сигурност и защита.

3.8.5 Участникът или ДПУ с право на достъп не заплати 3 последователни фактури за дължими на БОРИКА АД суми за ползвани услуги.

3.8.6 При временно спиране/прекратяване участието на участник или ДПУ с право на достъп в БИСЕРА БОРИКА АД уведомява незабавно (чрез e-mail или друг договорен начин) БНБ, участниците и ДПУ с автономен достъп в системата и свързаните с БИСЕРА SEPA съвместими клирингови къщи, STEP2 и TIPS за бизнес идентификационен код (BIC) и името на участника или на ДПУ с право на достъп, чието участие ще бъде временно спряно/прекратено, вида на санкцията (временно спиране/прекратяване) и датата, от която участието ще бъде временно спряно/прекратено.

3.8.7 При временно спиране/прекратяване на участие в БИСЕРА всички постъпващи в системата транзакции, инициирани от/насочени към този участник или ДПУ с право на достъп, се отхвърлят от БИСЕРА

- 3.8.8 От момента, в който на Оператора бъде предоставена информацията относно спирането или прекратяването на участието на участник или ДПУ с право на достъп в БИСЕРА, не се приемат нареждания за превод от тях, както и не се извършват плащания към тези субекти. Нареждания за превод, въведени в БИСЕРА преди момента на спиране или прекратяване, са валидни и се изпълняват.
- 3.8.9 Решение за възстановяване участието на банка в системата в случай на временно спиране се взема от БОРИКА АД след отстраняване на причините за временното спиране участието на банка в БИСЕРА. БОРИКА АД определя датата от която участникът или ДПУ с право на достъп може да бъде включен в системата и уведомява (чрез писмо, подписан e-mail или друг договорен начин) БНБ, участниците и ДПУ с автономен достъп в системата и свързаните с БИСЕРА SEPA съвместими клирингови къщи, STEP2 и TIPS за бизнес идентификационния код (BIC) и името на участника или на ДПУ с право на достъп и датата от която участието в БИСЕРА ще бъде възстановено.
- 3.8.10 БОРИКА АД временно спира/извънредно прекратява участието на участник в БИСЕРА при временно спиране/извънредно прекратяване участието в TARGET на банка по сетълмента в случаите, предвидени в чл. 24 и чл. 25 от „Насоки на Европейската централна банка относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET)” или чл. 23 и 24 от „Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB в случай, че банката по сетълмента е участник в TARGET-BNB”.
- 3.8.11 При временно спиране/извънредно прекратяване участието в TARGET на банка по сетълмента, БИСЕРА получава съобщение от БНБ, излъчено чрез RTGS GUI (Group User Interface) на TARGET.
- 3.8.12 БИСЕРА запомня съобщението, датата и часа на получаването му.
- 3.8.13 При прекратяване участието на банка по сетълмента, БИСЕРА спира приемането на нареждания за превод, излъчени от/насочени към участници в БИСЕРА, за които банката, чието участие в TARGET е прекратено, е банка по сетълмента. БИСЕРА информира инициаторите на отхвърлените нареждания за превод чрез съобщение за резултата от валидацията на постъпилата информация.
- 3.8.14 При временно спиране участието в TARGET на банка по сетълмента всички нареждания за превод, иницирани от/насочени към участници в БИСЕРА, за които временно спряната банка е банка по сетълмента, се включват при изчисляване на платежните инструкции. Сетълментът на платежните инструкции на временно изключения участник се изпълнява само след одобряване от съответната централната банка по сетълмента. Ако Централната банка по сетълмента не одобри подадена от БИСЕРА платежна инструкция за изключената банка по сетълмента, TARGET отхвърля подадените от БИСЕРА платежни инструкции. БИСЕРА отхвърля нарежданията за превод, включени при изчисляването на отхвърлената от съответната Централна банка по сетълмента платежна инструкция, преизчислява взаимните задължения на участниците и подава нови платежни инструкции за изпълнение в TARGET. БИСЕРА информира инициаторите на отхвърлените нареждания за превод чрез съобщение за резултата от сетълмента

- 3.8.15 БИСЕРА възстановява приемането на нареждания за превод, инициирани от/насочени към участници в БИСЕРА, за които временно изключената банка е банка по сетълмента, въз основа на съобщение от БНБ, излъчено чрез RTGS GUI на TARGET.
- 3.8.16 След получаване на съобщението за възстановяването на участието на банка по сетълмента, БИСЕРА запомня съобщението, датата и часа, от който се възстановява приемането на нареждания за превод.
- 3.8.17 При прекратяване на участие на участник или на ДПУ с право на достъп в БИСЕРА, задълженията за поверителност на информацията остават в сила за срок от пет години, който започва да тече от датата на прекратяване на участието.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Основни правила за обработка на нарежданията за превод в БИСЕРА

4.1 Общи принципи

- 4.1.1 БИСЕРА приема за обработка само нареждания за превод, които отговарят на изискванията на тези правила и процедури.
- 4.1.2 Участниците и ДПУ с право на достъп, които използват БИСЕРА, подават една или повече транзакции в XML файлове, които са изготвени в съответствие със стандарта ISO 20022, като се вземат предвид правилата на съответната SEPA схема.
- 4.1.3 За инициране на нареждания за превод чрез БИСЕРА се използват SEPA платежните инструменти кредитен превод и незабавен кредитен превод.
- 4.1.4 БИСЕРА е отворена за приемане на нареждания за превод 24 часа на денонощие, седем дни в седмицата.
- 4.1.5 БИСЕРА приема за изпълнение само нареждания за SEPA кредитен превод, чиято дата за сетълмент е работен ден на TARGET и съгласно предварително определения график за работа на БИСЕРА (приложение 1).
- 4.1.6 Нарежданията за SEPA незабавен кредитен превод се изпълняват 24/7 през всички календарни дни в годината.
- 4.1.7 БИСЕРА осигурява приемането и контрола на постъпилата информация, нейната обработка и предаването на информация към инициатора и получателя на превода за резултата от сетълмента на приетите нареждания за превод.
- 4.1.8 БИСЕРА осигурява преноса на всички основни елементи от съобщението за съответния платежен инструмент, както и на тези, дефинирани като допълнителни опционални услуги (AOS) в Приложения 6a и 6b с оглед предоставяне на услуги с добавена стойност от страна на участниците.
- 4.1.9 Постъпилата в БИСЕРА информация се контролира съобразно правилата за валидация, описани в техническите спецификации на системата. БИСЕРА осигурява възможност за детайлизиране на кода за грешка. Тази възможност се използва само ако инициаторът на превода е маркирал във формата за регистрация, че ще ползва услугата.
- 4.1.10 БИСЕРА приема за обработка R-транзакции само ако оригиналните транзакции са били изпълнени чрез нея.
- 4.1.11 Постъпилите в БИСЕРА нареждания за превод могат да бъдат отменени от изпращача на съобщението преди момента на въвеждане.
- 4.1.12 За завършилия сетълмент БИСЕРА осигурява на участниците и на ДПУ с автономен достъп необходимата информация за целите на реконсиляцията на извършените плащания през системата.

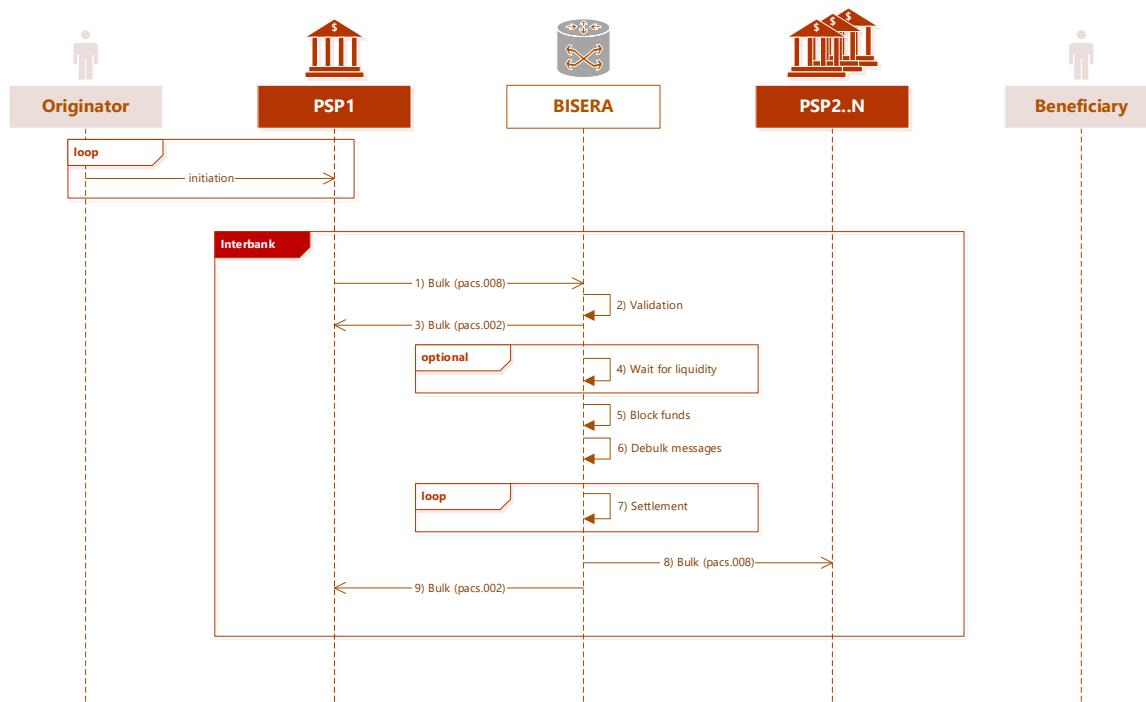
4.2 Обработка на нареждания за превод чрез кредитен превод (пакетни плащания)

- 4.2.1 Максималната стойност на изпълняваните през БИСЕРА нареждания за SEPA кредитни преводи е в съответствие с дефинираната в документ EPC115-06 SEPA Credit Transfer Scheme Inter-PSP Implementation Guidelines.

- 4.2.2 Момент на въвеждане и момент на неотменимост за SEPA кредитните преводи е моментът, в който нарежданията са приети от БИСЕРА като отговарящи на формалните изисквания на системата съгласно интерфейсните спецификации (приложение 6b към настоящите правила).
- 4.2.3 Съобщенията за пренасяне на информацията за кредитен превод са базирани на ISO 20022 XML стандарта – „Кредитен превод” (pacs.008), „Връщане на превод” (pacs.004), „Искане за оттегляне/връщане на кредитен превод” (camt.056), „Отказ на искане на връщане на кредитен превод (camt. 029), „Запитване за статус (pacs.028)“, „Разследване за неполучен превод” (camt.027), „Разследване за промяна на вальора“ (camt.087) и „Отговор на разследване“ (camt.029).
- 4.2.4 БИСЕРА осигурява преноса както на всички елементи от съобщението, дефинирани като основни елементи на схема за кредитен превод, така и на тези, дефинирани за използване от участниците и ДПУ с право на достъп при предлагане на допълнителни услуги.
- 4.2.5 Наредданията за кредитен превод постъпват в БИСЕРА групирани в пакет според изискванията на приложение 6b „Интерфейсни спецификации – пакетни плащания“.
- 4.2.6 Срокът за изпълнение на пакетните плащания в БИСЕРА е както следва: нарежданията за кредитен превод между участниците в системата се изпълняват веднага, а нарежданията за кредитен превод към ДПУ извън БИСЕРА се изпълняват в същия работен ден.
- 4.2.7 Наредданията за кредитен превод, при валидацията на които не е намерена нито една грешка, се приемат за изпълнение, а тези за които има открита поне една грешка се отхвърлят.
- 4.2.8 БИСЕРА уведомява изпращача на съобщението за резултатите от валидацията на подадената от него информация чрез съобщение (pacs.002.001.03), което може да съдържа:
- 1) Потвърждение за вярно прието/отхвърлено съобщение.
  - 2) Потвърждение за частично прието съобщение и описание на отхвърлените платежни транзакции и констатираните грешки.
- 4.2.9 Съобщенията „Искане за оттегляне/връщане на кредитен превод” (camt. 056), вариант „оттегляне”, се изпълняват в БИСЕРА веднага след приключване на валидацията.
- 4.2.10 При успешно изпълнен сетълмент, БИСЕРА подготвя за получаване от всеки участник или ДПУ с автономен достъп файл, съдържащ:
- 1) За инициаторите на нареждането за кредитен превод – резултатите от сетълмента на подадените нареждания за превод (pacs.002).
  - 2) За получателите на нареждането за кредитен превод – нарежданията за превод, насочени към съответния участник или ДПУ с автономен достъп в системата (pacs.008 и pacs.004).
- 4.2.11 Обработка на пакетни плащания между участници/ДПУ в БИСЕРА**
- На Фигура 1 по-долу е показана схема на платежния процес при успешна обработка на пакетни плащания между участници/ДПУ в БИСЕРА:

Bulk payments

Фигура 1

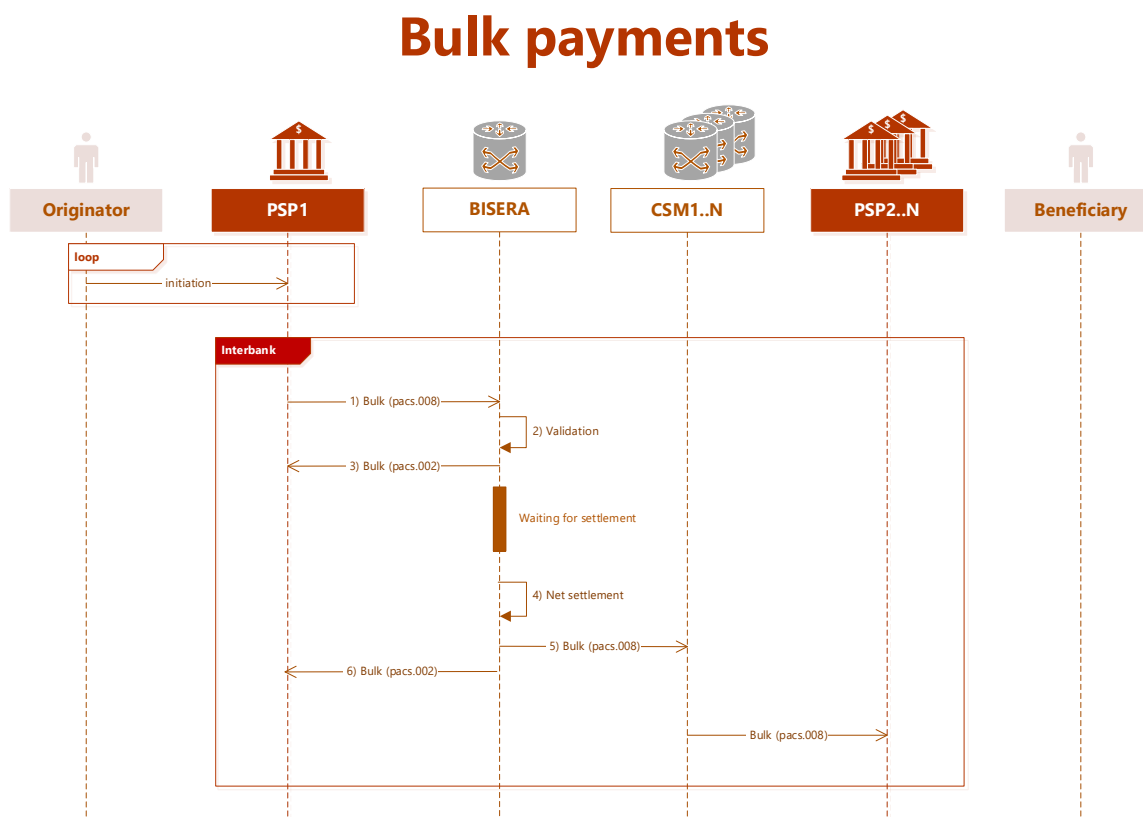
1. Наредданията за плащанията (pacs.008) постъпват в БИСЕРА в пакет (категория BISERA), групирани според изискванията, описани в приложение 6b;
2. БИСЕРА извършва техническа валидация на получения пакет, като плащанията, които отговарят на всички изисквания се приемат за изпълнение, а тези за които има открита поне една грешка се отхвърлят;
3. БИСЕРА уведомява изпращача (pacs.002) за резултата от техническата валидация на подадения от него пакет плащания;
4. При липса на достатъчно наличност по партидата на ДПУ на платеца БИСЕРА изчаква с обработката на пакета до подходящ момент, в който има достатъчно ликвидност, до края на системния ден;
5. БИСЕРА блокира средствата по партидата на ДПУ на платеца с общата сума на приетите плащания в пакета;
6. БИСЕРА разопакова файла на единични трансакции;
7. БИСЕРА извършва сетълмент на всяка една трансакция поотделно;
8. Трансакциите се пакетират във файлове и се изпращат към ДПУ на получателите;
9. БИСЕРА подготвя пакетирания резултат от изпълнението на всички трансакции към ДПУ на платеца.

4.2.12 Обработка на пакетни плащания към ДПУ извън БИСЕРА

Приетите за изпълнение от БИСЕРА пакетни плащания към ДПУ извън БИСЕРА (категория BISERA-IOP, включваща пакетни плащания към ДПУ извън БИСЕРА през клирингови къщи или през STEP2) се обработват по следния начин:

- 1) За всяка транзакция в пакета се определя начинът на изпълнение – през конкретна оперативно съвместима клирингова къща или през STEP2 в зависимост от следните критерии:
  - а) Достижимост на ДПУ на наредителя – ДПУ на наредителя е достижима страна (Reachable BIC) през БНБ в STEP2;
  - б) ДПУ на наредителя е заявил използването на връзките на БИСЕРА с оперативно съвместимите клирингови къщи;
  - в) Достижимост на ДПУ на получателя през STEP2 и през оперативно съвместимите клирингови къщи;
  - г) Ако плащането може да бъде изпълнено както през STEP2, така и през някоя от останалите клирингови къщи, с приоритет се насочва от БИСЕРА към клиринговата къща.
- 2) Успешно валидираните плащания от пакета се групират в зависимост от партидата на участника, която ще се използва за целите на сетълмента – за пакетни плащания или за STEP2, като се формират отделни файлове за всяка група.
- 3) Формираните файлове с трансакции по т. 2) се изпълняват по реда на постъпването им в БИСЕРА по съответната партида на участника (партидата за пакетни плащания или партидата за STEP2).

На Фигура 2 по-долу е показана схема на платежния процес при успешна обработка на пакетни плащания през оперативно съвместими клирингови къщи:

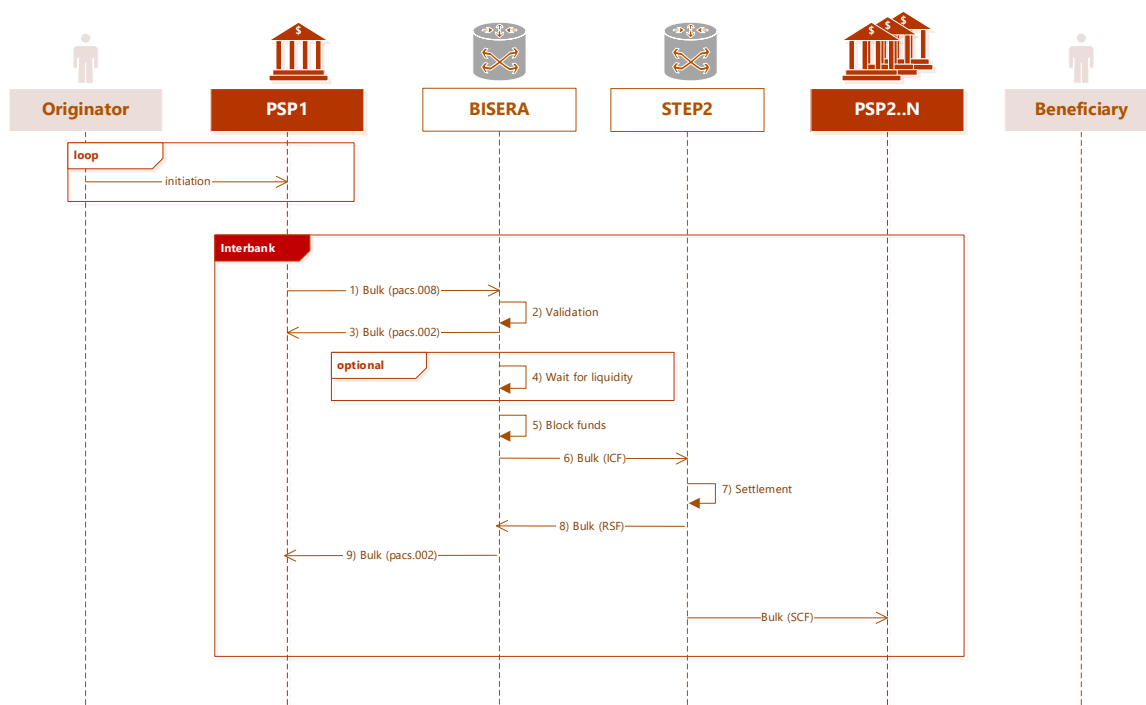

Фигура 2

1. Пакет с плащания (pacs.008), групирани според изискванията, описани в приложение 6b, постъпва в БИСЕРА;
2. БИСЕРА извършва техническа валидация на получения пакет, като плащанията, които отговарят на всички изисквания се приемат за изпълнение, а тези, за които има открита поне една грешка се отхвърлят. За всяка транзакция се определя клиринговата къща, към която ще бъде насочена;
3. БИСЕРА уведомява изпращача (pacs.002) за резултата от техническата валидация и формира файл за изпълнение;
  - а. Изчаква се момента за сетълмент по процедура В;
4. Системата блокира необходимите средства по партидата за пакетни плащания на ДПУ на платеца, след което подава заявка за сетълмент по процедура В в TARGET;
5. БИСЕРА изпраща трансакциите към клиринговите къщи;
6. БИСЕРА подготвя пакетирани резултата от изпълнението на всички трансакции към ДПУ на платеца.

На Фигура 3 по-долу е показана схема на платежния процес при успешна обработка на пакетни плащания през STEP2:

Bulk payments

Фигура 3

1. Пакет с плащания (pacs.008), групирани според изискванията, описани в приложение 6b, постъпва в БИСЕРА;
2. БИСЕРА извършва техническа валидация на получения пакет, като плащанията, които отговарят на всички изисквания се приемат за изпълнение, а тези за които има открита поне една грешка се отхвърлят.

3. БИСЕРА уведомява изпращача (расс.002) за резултата от техническата валидация и формира файл за изпълнение;
4. За трансакциите към STEP2, при липса на достатъчно наличност по партидата за STEP2 на ДПУ на наредителя, БИСЕРА изчаква с обработката им до осигуряването на ликвидност в рамките на системния ден;
5. БИСЕРА блокира средствата по партидата за STEP2 на ДПУ на наредителя с общата сума на трансакциите за STEP2;
6. БИСЕРА изпраща пакет с трансакциите към STEP2;
7. STEP2 извършва сетълмент на плащанията в пакета;
8. STEP2 изпраща към БИСЕРА резултата от сетълмента;
9. БИСЕРА подготвя пакетирани резултата от изпълнението на всички трансакции към ДПУ на наредителя.

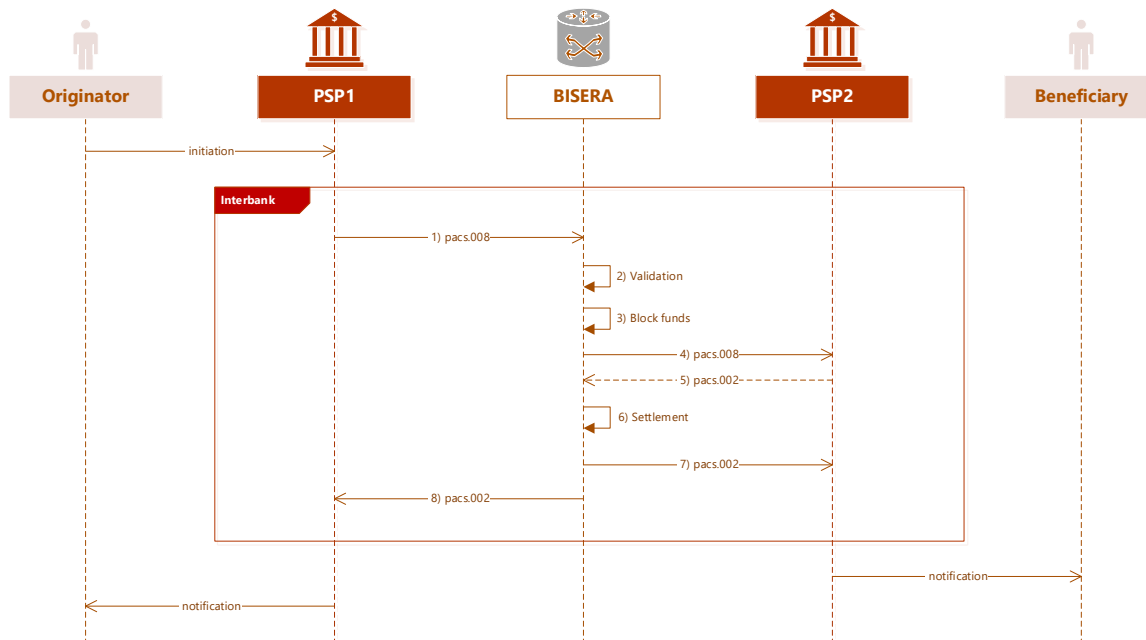
4.3 Обработка на нареждания за превод чрез незабавен кредитен превод

- 4.3.1 Максималната сума за нареждане чрез незабавен кредитен превод (SCT Inst) е посочена в документ EPC023-16 (Максимална сума за инструкции съгласно правилника на SCT Inst Scheme на Европейския платежен съвет).
- 4.3.2 Максималното време за изпълнение на нареждане чрез незабавен кредитен превод (SCT Inst) е в съответствие с регламентацията в актуалната версия на документ EPC004-16 SEPA Instant Credit Transfer Scheme Rulebook на Европейския платежен съвет.
- 4.3.3 Наредданията за незабавен кредитен превод постъпват в БИСЕРА в реално време трансакция по трансакция и се изпълняват през всички календарни дни на годината.
- 4.3.4 Ако за изпълнението на нареждане за незабавен кредитен превод няма достатъчно наличност по съответната партида на участник, трансакцията се отхвърля от БИСЕРА.
- 4.3.5 Момент на въвеждане и момент на неотменимост на нареждането за незабавен кредитен превод в БИСЕРА между участници/ДПУ с достъп в системата е моментът, в който са резервирани средствата по партидата за незабавни плащания на участника. От този момент нататък плащането не може да бъде отменено от участник или от трета страна, дори в случай на производство по несъстоятелност срещу участник.
- 4.3.6 БИСЕРА осигурява преноса както на всички елементи от съобщението, дефинирани като основни елементи на схемата за незабавен кредитен превод така и на тези, дефинирани за използване от участниците и ДПУ с право на достъп при предлагане на допълнителни услуги, в съответствие с изискванията на TIPS. Съобщенията за пренасяне на информацията за кредитен превод са базирани на ISO 20022 XML стандарта – „Незабавен кредитен превод“ (расс.008), „Връщане на превод“ (расс.004), „Искане за оттегляне/връщане на незабавен кредитен превод“ (camt.056), „Отказ на искане за връщане на незабавен кредитен превод“ (camt.029), „Запитване за статус (расс.028)“ и „Отговор на разследване“ (camt.029).
- 4.3.7 Наредданията за незабавен кредитен превод се обработват според изискванията на приложение 6а „Интерфейсни спецификации – незабавни плащания“.

4.3.8 Обработка на SCT Inst между участници/ДПУ в БИСЕРА

На Фигура 4 по-долу е показана схема на платежния процес при успешна обработка на незабавни плащания между участници/ДПУ с достъп в БИСЕРА:

Instant payment

Фигура 4

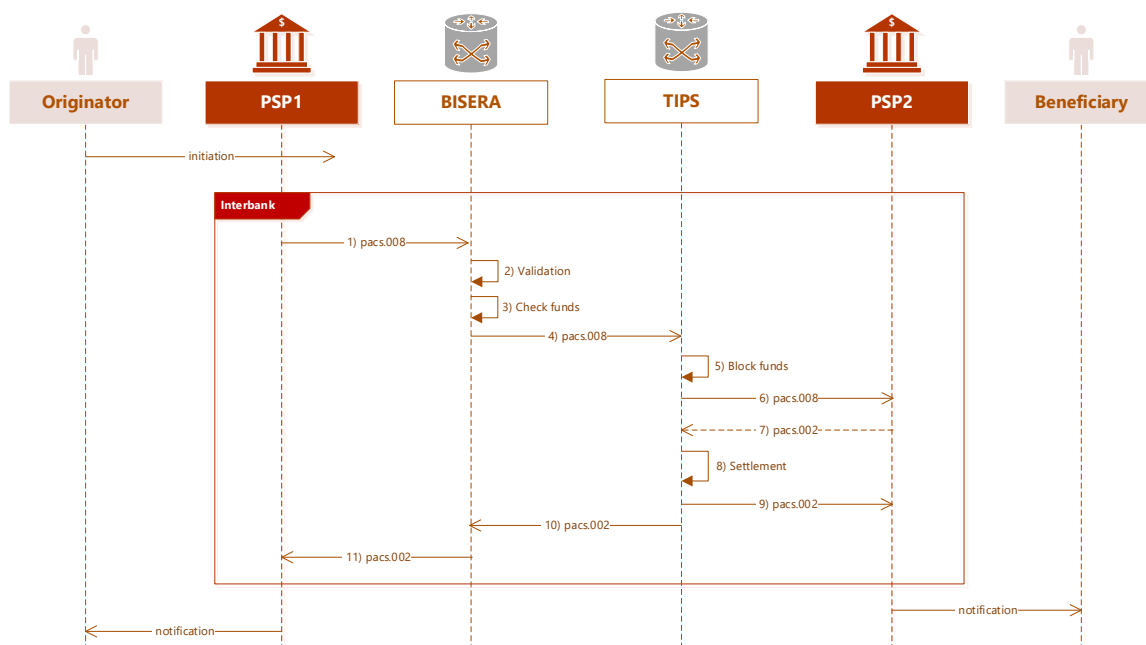
1. ДПУ на наредителя (PSP1) изпраща съобщение (pacs.008) за SCT Inst към БИСЕРА.
2. Нареддане за SCT Inst, при валидацията на което не е намерена нито една грешка, се обработва от БИСЕРА незабавно.
3. При получаване и проверка на нареждане за SCT Inst, БИСЕРА незабавно резервира необходимата сума по партидата за незабавни плащания на ДПУ на наредителя, като гаранция за плащане на нареждането за SCT Inst, и изпраща трансакцията (съобщение pacs.008) към ДПУ на получателя (PSP2).
4. След получаване на потвърждение (съобщение pacs.002) от ДПУ на получателя на сумата, БИСЕРА изпълнява нареждането за SCT Inst, т.е. извършва незабавен сетълмент като деблокира сумата, задължава партидата за незабавни плащания на ДПУ на наредителя и заверява със същата сума партидата за незабавни плащания на ДПУ на получателя в БИСЕРА.
5. БИСЕРА изпраща на ДПУ на получателя потвърдително съобщение (pacs.002) за извършен сетълмент, на основание на което ДПУ на получателя незабавно предоставя средствата на разположение по сметката на крайният получател.
6. БИСЕРА изпраща потвърдително съобщение (pacs.002) за извършен сетълмент към ДПУ на наредителя, на основание на което същият деблокира сумата и задължава сметката на платеща.

4.3.9 Обработка на SCT Inst към доставчици на платежни услуги извън БИСЕРА

- 1) Незабавни плащания към ДПУ извън БИСЕРА се обработват от Оператора, като сетълментът им се извършва чрез използването на TIPS DCA сметките на участниците в TIPS.
- 2) За целите на обработката на незабавни плащания от/към доставчици на платежни услуги извън БИСЕРА, БОРИКА АД е в ролята на инструктираща страна в TIPS. Участниците и ДПУ с право на достъп в БИСЕРА, могат да определят и да упълномощят Оператора да действа от тяхно име за получаване и/или изпращане на съобщенията за незабавни плащания от или към TIPS.

На Фигура 5 по-долу е показана схема на платежния процес при успешна обработка на незабавни плащания към ДПУ извън БИСЕРА:

Instant payment

Фигура 5

1. ДПУ на наредителя (PSP1) изпраща съобщение (pacs.008) за SCT Inst към БИСЕРА.
2. Постъпилото съобщение в БИСЕРА, при валидацията на което не е намерена нито една грешка, се обработва незабавно.
3. БИСЕРА незабавно резервира съответната сума по партидата за TIPS на ДПУ на наредителя и изпраща съобщението (pacs.008) към TIPS.
4. TIPS валидира незабавното плащане и блокира съответната сума по TIPS DCA на наредителя и го изпраща към ДПУ на получателя (PSP1).
5. TIPS изпраща съобщението за незабавно плащане (pacs.008) до ДПУ на получателя.
6. При положителен отговор (pacs.002) от ДПУ на получателя, TIPS извършва сетълмент като дебитираща TIPS DCA сметката на ДПУ на наредителя и кредитира TIPS DCA сметката на получателя.

7. TIPS изпраща на ДПУ на получателя и на БИСЕРА потвърждение (расс.002) за незабавното изпълнение на плащането.
8. БИСЕРА деблокира сумата и задължава партидата за TIPS на ДПУ на наредителя и връща отговор (расс.002) за успешен сетълмент на плащането.
- 3) Ако нареждането за незабавен превод не може да бъде обработено поради липса на ликвидност по партидата за TIPS и в съответствие с дефинираната времева рамка, то ще бъде незабавно отхвърлено от БИСЕРА.
- 4) БИСЕРА ще обработва samt.054, след заявяването му от участник, което отразява движенията по партидата за TIPS.

ГЛАВА ПЕТА

Сетълмент

5.1 Общи положения

- 5.1.1 Сетълментът на плащанията, осъществяван от БИСЕРА е окончателен и неотменим.
- 5.1.2 БИСЕРА прилага RTGS AS процедура за сетълмент В (процедура В) в TARGET за сетълмента на пакетните плащания от/към оперативно съвместими клирингови къщи и RTGS AS процедура за сетълмент D (процедура D) в TARGET за осигуряване на ликвидност за пакетни плащания по предплатен модел. За незабавните плащания се прилага TIPS AS процедура за предплатения модел на сетълмент.
- 5.1.3 Платежните инструкции се подават от БИСЕРА през интерфейс на спомагателна система в TARGET-BNB, като се спазват изискванията на Част VI и на Част VII от Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB относно използването от спомагателните системи на RTGS AS процедури за сетълмент и на TIPS AS процедура за сетълмент.
- 5.1.4 БИСЕРА притежава RTGS техническа сметка за процедура D и TIPS техническа сметка в TARGET за целите на предплатения модел на сетълмент, с използването на предварително финансирана ликвидност от участниците в системата.
- 5.1.5 Всички участници притежават отделни партии в БИСЕРА, по които осигуряват средства за извършването на сетълмент на SEPA кредитните преводи и на SEPA незабавните кредитни преводи.
- 5.1.6 RTGS техническата сметка за процедура D и TIPS техническата сметка на БИСЕРА за целите на сетълмента на нарежданията за преводи в евро, могат да имат само нулево салдо или положително салдо. Овърнайт салдата, държани по тези техническите сметки на БИСЕРА подлежат на олихвяване, както е посочено в част I, член 12, параграф 2 от Правила за работа на системния компонент TARGET-BNB. В случай на дължима лихва, БОРИКА АД ще изчисли дължимата от/на участниците начислена месечна лихва и ще я вземе/разпредели пропорционално на участниците в системата.
- 5.1.7 БИСЕРА осигурява на участниците необходимата информация за целите на реконсиляцията на изпълнените плащания през системата.
- 5.1.8 Нарещданията за превод и нетирането пораждат правно действие дори в случай на оздравителни или прекратителни процедури спрямо участник в БИСЕРА и са задължителни за трети лица, при условие че са влезли в системата преди момента на започване на оздравителна или прекратителна процедура.
- 5.1.9 Когато нарежданията за превод са влезли в БИСЕРА след момента на започване на оздравителната или на прекратителната процедура и се изпълняват в деня на откриване на такава процедура, те имат правно действие и са задължителни за трети лица, само ако след момента на сетълмента БОРИКА АД докаже, че не е знаел, нито е бил длъжен да знае за откриването на такава процедура към момента на извършване на сетълмента.

5.2 Процедура за предплатен сетълмент**5.2.1 Сетълмент на незабавни кредитни преводи (SCT Inst) между участници в системата**

Сетълментът на изпълняваните от БИСЕРА SEPA незабавни кредитни преводи между участниците в системата се извършва по партидите за незабавните плащания на участниците в TIPS техническата сметка на Оператора, съгласно процедурите по т.4.3.

5.2.2 Сетълмент на незабавни кредитни преводи (SCT Inst) от/към доставчици на платежни услуги извън БИСЕРА

Сетълментът на незабавни плащания от/към доставчици на платежни услуги извън БИСЕРА се извършва в TIPS чрез задължаване/заверяване на TIPS DCA сметките на участниците.

5.2.3 Сетълмент на кредитни преводи (SCT) между участници в системата

- 1) Сетълментът на кредитните преводи в евро между участниците в БИСЕРА се изпълнява по предплатен модел, чрез задължаване/заверяване на партидите за пакетни плащания на участниците, държани в RTGS техническата сметка на Оператора в TARGET за процедура D.
- 2) Сетълментът на приет от БИСЕРА файл (пакет) с кредитни преводи се изпълнява веднага при разполагаема наличност по партидата за пакетни плащания на участника .
- 3) Ако за изпълнение на приетия от системата пакет няма достатъчно наличност по партидата на участник, пакетът не се отхвърля, а остава в статус „чакащо плащане“ за обработка до захранване на партидата за пакетни плащания от входящи трансакции или при цикъл за осигуряване на ликвидност или при заявка за осигуряване на ликвидност по инициатива на участника. Обработката на чакащите пакети на даден участник се стартира по реда на постъпването им в БИСЕРА.
- 4) Дефинираният краен срок (cut-off time) за вътрешните плащания в БИСЕРА е 20:00 ч. за приемане на файлове (пакети) за текущия работен ден съгласно графика за работа на БИСЕРА (приложение 1).
- 5) При неосигурена наличност по партидата за пакетни плащания на участник в текущия работен ден, чакащите пакети се отхвърлят от системата при настъпване на cut-off (20:00 ч.).
- 6) В резултат на успешно валидиран пакет с кредитни преводи, получателите получават безусловно сумите. Ако не могат да усвоят сумата от конкретна трансакция във файла (например несъществуващ IBAN на получателя), те инициират връщане на съответната трансакция.
- 7) Всеки участник управлява ликвидността си на база параметрите, които е дефинирал по собствената си партида. Операциите по дебитиране или кредитиране на партидата на участника се извършват автоматично от Оператора срещу кредитиране и дебитиране на съответната RTGS DCA сметка за сетълмент на участника/банката по сетълмента по време на съответния цикъл за осигуряване на ликвидност.
- 8) Участник има техническа възможност да прехвърли ликвидност по своя инициатива в период, различен от циклите за ликвидност, в рамките на работното време на TARGET. Системата дебитира/кредитира съответната RTGS DCA сметка за сетълмент на участника/банката по сетълмента.

5.2.4 Сетълмент на кредитни преводи (SCT) към/от STEP2

- 1) БИСЕРА осигурява връзка със системата STEP2 на EBA Clearing чрез БНБ – в качеството ѝ на директен участник в STEP2, а участниците и ДПУ с право на достъп в БИСЕРА могат да бъдат достижими страни (Reachable VICS) през БНБ в STEP2.
- 2) Операторът изпълнява, от името на БНБ, дейностите, свързани с участието на БНБ в STEP2, в т.ч. администриране на достижимите страни през БНБ в STEP2. Операторът носи отговорност за извършване на плащанията в STEP2 от/към всички участници и ДПУ с право на достъп в БИСЕРА, които са достижими страни (Reachable VICS) през БНБ в STEP2.
- 3) Сетълментът на SEPA кредитни преводи от/към STEP2 се извършва по предплатен модел по позицията на БНБ в STEP2 (техническата сметка на БНБ в STEP2).
- 4) Операторът осигурява трансфера на средства (funding/defunding) на участниците в БИСЕРА по време на ликвидните цикли на БИСЕРА, съгласно графика на системата. БИСЕРА прехвърля средства (funding) от RTGS DCA сметките на участниците/банките по сетълмента към партидите за STEP2 на участниците в техническата сметка на БИСЕРА, оттам към RTGS DCA сметка на БНБ и оттам към позицията на БНБ в техническата сметка на STEP2 в TARGET. При обратния трансфер (defunding), БИСЕРА прехвърля средства от позицията на БНБ в техническата сметка на STEP2 през RTGS DCA сметката на БНБ към партидите за STEP2 на участниците и към RTGS DCA сметките на участниците/банките по сетълмента. Позицията на БНБ в STEP2 се формира от средствата на съответните участници в БИСЕРА, за целите на сетълмента в STEP2.
- 5) STEP2 използва Continuous Gross Settlement (CGS) по предплатен модел, чрез който в работното време на STEP2 се извършва сетълмент на плащанията, наредени от директните участници в STEP2, за които има достатъчно осигурени средства по позициите им.
- 6) Сетълментът на трансакциите от приет от БИСЕРА файл (пакет) със SEPA кредитни преводи се изпълнява при наличието на достатъчно средства по партидата за STEP2 на участника. Преди изпращането на файла към STEP2, със сумата на файла се блокира партидата за STEP2 на участника. STEP2 извършва сетълмент на плащанията във файла, като дебитираща позицията на БНБ в STEP2 и кредитира позициите в STEP2 на ДПУ-получатели на сумите. БИСЕРА дебитираща партидата за STEP2 на участника.
- 7) При сетълмент на входящите плащания от STEP2 към участници в БИСЕРА, се дебитираща позицията на изпращача чрез CGS механизма на STEP2 и се кредитира позицията на БНБ в STEP2, респективно – БИСЕРА кредитира партидата за STEP2 на получателя със сумата на плащането след като обработи файла с трансакции от STEP2.
- 8) Плащания през STEP2 се изпълняват с текуща дата между 07:00 и 16:45 всеки работен ден. Ако за изпълнение на приетия от системата пакет няма достатъчно наличност по партидата на участник, пакетът не се отхвърля, а остава в статус „чакащо плащане“ за обработка до захранване на партидата, след което се изпраща към STEP2.
- 9) В 16:45 ч. всички плащания, за които не е осигурена ликвидност, се отхвърлят от БИСЕРА. След 16:45 часа системата приема плащания с дата следващия работен ден.

5.2.5 Сетълмент на кредитни преводи (SCT) към/от оперативно съвместими клирингови къщи

- 1) БИСЕРА прилага RTGS AS процедура за сетълмент В – едновременен многостранен сетълмент, като извършва сетълмент на платежни инструкции в определен период за сетълмент.
- 2) БОРИКА АД притежава RTGS техническа сметка в TARGET за процедура В за обработката на AS нареждания за превод по време на сетълмент циклите на процедура В. По тази сметка не се поддържат средства.
- 3) При настъпване на последния за деня момент за приемане на нарежданията за превод с дата текущия работен ден на TARGET (16:45 ч.) съгласно графика за работа на БИСЕРА (приложение 1), започва приемането за изпълнение с вальор следващ работен ден на TARGET. Платежни нареждания, подадени след този момент с дата на сетълмента текущия работен ден на TARGET, се отхвърлят от БИСЕРА.
- 4) БИСЕРА изпраща към TARGET съобщение, съдържащо дебитните и кредитни инструкции (ASTransferInitiation), структурата и форматът на което са описани в съответната техническа документация на ЕЦБ за TARGET.
- 5) БИСЕРА подава платежни инструкции като група в един файл, в който сумата на дебитите е равна на сумата на кредитите. Изпълнението им се извършва на принципа „всичко или нищо“ в TARGET.

5.2.6 Процедури в БИСЕРА по изключване на банка при недостиг на средства

- 1) Операторът взема решение за изключване на банка/банки по сетълмента от изчисляването на сумите на дебитните платежни инструкции, поради недостатъчна наличност по партидата.
- 2) Всички нареждания за превод, инициирани от банки, за които изключената банка е банка по сетълмента, остават в статус „чакащи“ или се отхвърлят на последния за деня сетълмент цикъл. БИСЕРА формира дебитни и кредитни платежни инструкции, в които не включва „чакащите“ или отхвърлените нарежданията за превод и ги подава за изпълнение към TARGET.
- 3) Моментът на подаване на платежните инструкции и периодът за сетълмент трябва да бъдат съобразени с преустановяване на приемането на междубанкови плащания съгласно работния график на TARGET (сетълмент периодът трябва да изтича не по-късно от 15 минути преди преустановяване на приемането на междубанкови плащания съгласно работния график на TARGET).
- 4) Инициаторите на отхвърлените нареждания за превод се информират чрез съобщения, включени във файловете за резултата от сетълмента.

5.2.7 Процедура в БИСЕРА по обработка на нарежданията за превод, насочени към/получени от други SEPA съвместими клирингови къщи.

- 1) Сетълментът на нарежданията за превод се извърша по правилата, описани в EACNA Interoperability Framework на Европейската асоциация на клиринговите къщи.
- 2) За получаване на нареждания за превод от други SEPA съвместими клирингови къщи БИСЕРА използва сметка за сетълмент в TARGET-BNB, открита на името на БОРИКА АД (RTGS специална парична сметка, RTGS DCA). За целите на заверяването на партидите за пакетни плащания на участниците в БИСЕРА се използва техническата сметка на БОРИКА АД в TARGET-BNB за процедура D.
- 3) В процеса на изпълнение на сетълмента на БИСЕРА се следват следните стъпки:
  1. Изчисляване на нетните позиции на участниците;
  2. Необходимите средства на участниците се резервират по партидите им за пакетни плащания. Ако даден участник няма достатъчна наличност, неговите плащания не се включват в сетълмента;
  3. Извършване на сетълмент по процедура B за прехвърляне на средствата от RTGS техническата сметка за процедура D към RTGS специална парична сметка и оттам към сметките на съответните клирингови къщи, както и от RTGS специална парична сметка към RTGS техническата сметка за процедура D за средствата получените от другите клирингови къщи;
  4. Дебитиране на партидите на участниците със сумите, резервирани на стъпка 2 и кредитиране на партидите на участниците с получените суми от другите клирингови къщи.
- 4) За елиминиране на сетълмент риска се използва „settlement before output” модела, т.е. съобщенията за превод се насочват към получателите им само след успешен сетълмент.
- 5) Правилата за валидация на получените нареждания за превод от клиринговата къща, в която участват банките получатели на сумите и обработката на грешките се уточняват в договора между операторите на SEPA съвместимите системи.
- 6) Средствата по RTGS DCA сметката на БОРИКА АД принадлежат на участниците и/или на банките по сетълмента на участниците в БИСЕРА.
- 7) Постъпилите по RTGS специалната парична сметка средства могат да останат само в рамките на работния ден на TARGET и се използват само за сетълмент между доставчиците на платежни услуги, обслужвани от различни клирингови къщи. При погрешно постъпили суми по сметката, които не принадлежат или не са били предназначени за участниците в БИСЕРА, БОРИКА АД незабавно уведомява БНБ, като:
  - а) БОРИКА АД прилага предварително разработени процедури за обработка и връщане на погрешно постъпилите суми по сметката от SEPA съвместими клирингови къщи, с които БИСЕРА има изградена връзка.
  - б) След оторизация от страна на БОРИКА АД, БНБ прилага предварително разработените процедури за обработка и връщане на погрешно постъпилите по сметката суми от други участници в TARGET.

- 8) Ако в края на деня сметката остане с положително салдо (неразпределени или грешно постъпили суми) разпределението по сметките за сетълмент на банките по сетълмента-получатели/връщането на грешно постъпилите суми се извършва на следващия работен ден на TARGET в началото на дневната фаза за обработка на плащания (разпределението по сметките на банките получатели се извършва в извънреден цикъл на БИСЕРА).
- 9) Условието за откриване и поддържане на сметката са уредени с договор между БНБ и БОРИКА АД.
- 10) Обработката на нарежданията за превод към/от банки, обслужвани от други SEPA съвместими клирингови къщи, се извършва съгласно графика, описан в приложение 1 „График за работа на БИСЕРА”.

5.2.8 Управление на ликвидността

5.2.8.1 Видове партии на участник в БИСЕРА

- 1) В зависимост от ползваните услуги, участниците могат да притежават следните партии в БИСЕРА:
  - а) Партида за пакетни плащания – за целите на сетълмента на SEPA кредитните преводи между участниците/ДПУ с достъп в системата и за пакетните плащания от и към оперативно съвместимите клирингови къщи.
  - б) Партида за STEP2 – за целите на сетълмента на SEPA кредитните преводи от и към системата STEP2.
  - в) Партида за незабавни плащания – за целите на сетълмента на SEPA незабавните кредитни преводи между участниците/ДПУ с достъп в системата.
  - г) Партида за TIPS – отразяваща средствата по TIPS DCA сметката на участник за целите на сетълмента през TIPS.
- 2) Всички участници в БИСЕРА е необходимо да притежават партида за пакетните плащания. Партида за STEP2 в БИСЕРА притежават само участници и ДПУ с достъп, които са достижими страни през БНБ в STEP2. Партида за незабавни плащания и партида за TIPS притежават всички участници, които извършват SEPA незабавни кредитни преводи.
- 3) В случай, че участник осигурява сетълмента на плащанията на ДПУ с достъп до системата, са възможни две опции за осигуряване на ликвидност:
  - а) Споделена ликвидност, при която ДПУ с достъп ползва средствата от партидата на участника.
  - б) Заделена ликвидност, при която участникът заделя наличност по подпартида, с отделни лимити за изпълнение на нарежданията за превод на обслужваното от него ДПУ.
  - в) И при двете опции за ликвидност средствата по партидата с цел изпълнението на нарежданията за превод на ДПУ с достъп се осигуряват и управляват от участника.

5.2.8.2 Структура на партида на участник в БИСЕРА

- 1) С цел обезпечаване сетълмента на пакетните и на незабавните плащания участниците в БИСЕРА дефинират следните параметри по собствените си партии:
  - а) Минимална позиция – сума, под която ако паднат средствата по партидата на участник, по време на цикъл за осигуряване на ликвидност, се прехвърлят средства от сметката на участника в

RTGS/TIPS DCA сметка, така че партидата да остане на ниво базова позиция.

- б) Базова позиция – средствата, които трябва да са на разположение по партидата на участника след всеки един цикъл за осигуряване на ликвидност, освен ако цикълът не е последен преди почивен ден или серия от почивни дни.
- в) Максимална позиция – сума, която ако бъде преминала като средства по партидата на участник, по време на цикъл за осигуряване на ликвидност, се прехвърлят средства към RTGS/TIPS DCA сметката на участника, така че партидата да остане на ниво базова позиция.
- г) Добавка за почивен ден (с изключение на партидата за незабавни плащания) – средствата, необходими на участника за обработка на нарежданията за превод, за един почивен ден. Този лимит се взема предвид при последния цикъл за осигуряване на ликвидност, преди почивния ден, заедно с броя на почивните дни, които следват. По този начин се осигурява достатъчна ликвидност за времето, през което TARGET не работи.

5.2.8.3 Управление на ликвидността във връзка с осигуряване на сетълмента на плащанията

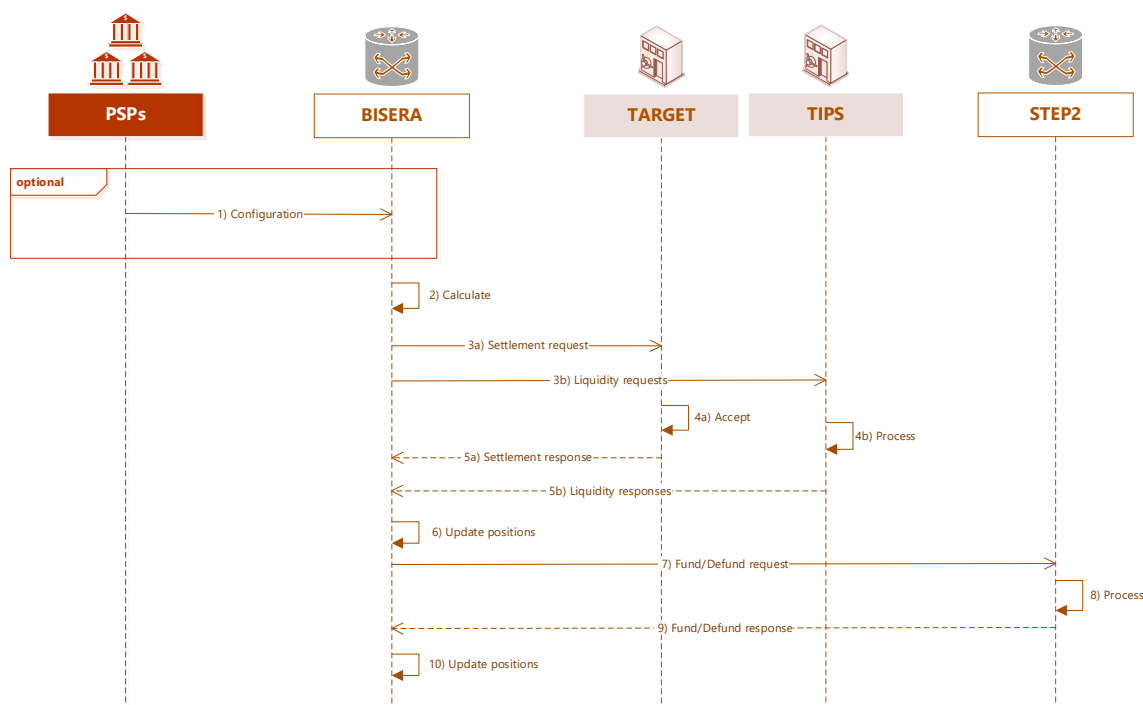
- 1) Всеки участник управлява ликвидността си за пакетни и незабавни плащания на база параметрите, които е дефинирал по собствените си партиди.
- 2) Участниците могат да избират начина на осигуряване на ликвидност :
  - а) Вариант, при който участника самостоятелно прехвърля средства от своите RTGS DCA/TIPS DCA сметки към техническите сметки на Оператора в TARGET/TIPS;
  - б) Вариант, при който участниците оторизират Оператора да прехвърля средства от RTGS DCA/TIPS DCA на участниците към техническите сметки на Оператора, и от RTGS DCA сметките им в TARGET към TIPS DCA сметките им в TIPS. За целта участниците дефинират в системата необходимите стойности на параметрите по своите партиди.
- 3) Процесът на поддържане на ликвидността по партидите на участниците е автоматизиран и се осигурява от Оператора чрез инициране на заявки за осигуряване на ликвидност съобразно графика на работа на БИСЕРА (приложение 1).
- 4) Операторът извършва от името на участниците в системата (по тяхна инициатива) прехвърляне на ликвидност:
  - а) От RTGS сметките им в TARGET към техническата сметка на БИСЕРА за процедура D или към позицията на БНБ в STEP2 в рамките на работното време на TARGET и съгласно техническите функционалности на TARGET и STEP2;
  - б) От TIPS DCA сметките им в TIPS към техническата сметка на БИСЕРА в TIPS;
  - в) От RTGS сметките им в TARGET към TIPS DCA сметките им в TIPS.
- 5) Според предварително дефинирания график за работа на БИСЕРА, управлението на ликвидността по партидите се стартира на циклична основа, както следва:
  - а) При намаляване на салдото по партидата на участник под минималната позиция, същата се кредитира със сума до достигане на дефинираното ниво за базовата позиция, срещу дебитиране на RTGS/TIPS DCA

сметката на участника/банката по сетълмента в TARGET. Ако участник не разполага със съответната сума, то RTGS DCA/ TIPS DCA сметката му в TARGET се дебитираща до разполагаемата ѝ наличност, като партидата за пакетни плащания (за вътрешни плащания и плащания от/към други клирингови къщи) е с приоритет пред партидата за STEP2.

- б) При наличност на средства над максималната позиция по партидата на участник, се кредитира RTGS/TIPS DCA сметката на участника/банката по сетълмента в TARGET срещу дебитиране на партидата.
- 6) Салдото по партидата на участник се обновява след обработването на заявките за ликвидност на Оператора и на всеки ликвиден трансфер, иницииран от участник.

На Фигура 6 по-долу е показана схемата на управление на ликвидността за пакетните и за незабавните плащания:

Liquidity management

Фигура 6

1. Всеки участник конфигурира параметрите на съответните позиции по партидите за целите на предплатените модели на сетълмент.
2. БИСЕРА калкулира и изчислява стойностите по партидите на всеки един участник.
3. БИСЕРА изпраща заявка за прехвърляне на ликвидност съответно към TARGET и TIPS .
4. TARGET и TIPS приемат и обработват заявката за ликвидност, в резултат на което се извършва отливане/доливане на средства:
  - между RTGS DCA сметката на участника в TARGET и партидата му в техническата сметка на БИСЕРА в TARGET;
  - между TIPS DCA сметката на участника в TIPS и техническата сметка на БИСЕРА в TIPS.

5. TARGET и TIPS връща отговор към БИСЕРА с резултата от заявката за ликвидност.
6. БИСЕРА отлива/долива ликвидност към STEP2.
7. БИСЕРА обновява позициите (наличностите) по партидите на участниците в съответния предплатен модел на сетълмент.

5.2.9 Информация, предоставяна от БИСЕРА

5.2.9.1 Информация за обработените в БИСЕРА нареждания за превод

- 1) За целите на управлението на ликвидността по партидите на участниците, БИСЕРА осигурява на всеки участник чрез уебсайта на системата информация за входящите и изходящите съобщения, разграничени по типове плащания, както и информация за наличните средства.
- 2) За целите на наблюдението на платежния процес БИСЕРА осигурява на БНБ необходимата информация относно плащанията на участниците и на ДПУ с автономен достъп.

5.2.10 Информация за сетълмента

- 1) БИСЕРА предоставя на всеки участник информация за баланса и движенията по притежаваните от тях партиди
  - а) Извлечение с всички движения и текущо салдо по партидата след всеки ликвиден цикъл и в края на деня за периода от предходното извлечение.
  - б) Извлечение с всички движения по партидата, с начално и крайно салдо за изминалия календарен ден.

ГЛАВА ШЕСТА

6.1 Статистическа информация

- 1) БИСЕРА предоставя на участниците и на ДПУ с право на достъп, след заплащане съгласно тарифата на БОРИКА АД, месечни статистически отчети.
- 2) Статистическите отчети могат да бъдат предоставени по електронна поща или по друг договорен между БОРИКА АД и участника и ДПУ с право на достъп начин.
- 3) По договорка между БОРИКА АД и участника или ДПУ с право на достъп може да бъде предоставена и друга информация, определена от участника или ДПУ с право на достъп.
- 4) БИСЕРА осигурява на всеки участник или ДПУ с право на достъп таблици за незабавните и за пакетните плащания, съдържащи ВИС кодовете и друга необходима информация за всички доставчици на платежни услуги от ЕИП, до които участниците и ДПУ с право на достъп имат достъп чрез БИСЕРА.

6.2 Защита на информация срещу неправомерен достъп или употреба

- 1) БОРИКА АД осигурява надеждна и сигурна защита на БИСЕРА от неправомерен достъп посредством прилагането на основните принципи за защита на информацията, както и конкретни мерки и методи, предмет на отделни правила и процедури.
- 2) Процедурите за осигуряване на сигурност и защита в БИСЕРА са в съответствие с изискванията на документа „Политика за Сигурност на информацията“ на БОРИКА АД, част от Системата за управление на информационната сигурност, внедрена в БОРИКА АД в съответствие с изискванията на ISO 27001 за информационна сигурност
- 3) БИСЕРА поддържа различни категории потребители и нива на достъп до системата.
- 4) Достъпът до БИСЕРА, както и файловете/съобщенията, са защитени от неправомерен достъп чрез прилагане на програмно-технически средства за криптиране на данните и електронен подпис, издаден от БОРИКА АД.
- 5) Технологиите за разпределение и управление на ключовете, алгоритмите за криптиране и използваните програмни и технически средства са предмет на вътрешни правила на БОРИКА АД.
- 6) Служителите и членовете на Съвета на директорите на оператора на БИСЕРА, както и всички работещи за дружеството лица не могат да разгласяват, освен ако не са оправомощени за това, и да използват за лично или на членовете на семейството си облагодетелстване факти и обстоятелства, засягащи операции на участниците в БИСЕРА и техни клиенти, които те са узнали при изпълнение на служебните си и професионални задължения.

6.3 Работа в извънредни ситуации

- 1) За осигуряване обмена на информация между БИСЕРА и участниците и ДПУ с автономен достъп в нея, всеки участник и ДПУ с автономен достъп, получил достъп до системата, изгражда основен и резервен начин на достъп до системата.

- 2) За осигуряване непрекъсваемостта на работа на системата БОРИКА АД изгражда и поддържа основна и резервна изчислителни системи, разположени в различни, отдалечени една от друга, сгради.
- 3) Всяка изпълнена в БИСЕРА операция се регистрира едновременно в основната и в резервната изчислителна система.
- 4) В случаите на срив в основната изчислителна система на БИСЕРА, недостъпност на сградата или друга извънредна ситуация, работата се поема от резервната система.
- 5) БОРИКА АД съставя и поддържа план и процедури за прехвърляне на работата от основната на резервната изчислителна система, които се изпълняват в симулативни условия поне веднъж годишно.
- 6) Всеки участник и ДПУ с автономен достъп в системата е длъжен да уведоми незабавно БОРИКА АД и БНБ при възникване или вероятност от възникване на технически проблем във връзка с изпращането/получаването на информацията за нарежданията за превод.
- 7) Уведомлението се предоставя в писмена форма (приложение 5) и е основание за предприемане на действия от страна на БОРИКА АД. В уведомлението участникът или ДПУ с автономен достъп може да мотивира искането си за промяна на графика за приемане на нареждания за превод от БИСЕРА. Промяната се съобразява с крайния момент за приемане на инструкции в TARGET. БОРИКА АД уведомява БНБ и всички участници и ДПУ с автономен достъп в БИСЕРА за взетите решения чрез e-mail или съобщение, изпратено чрез БИСЕРА.
- 8) Организацията, начините за комуникация и действията за работата при възникване на инциденти и извънредни ситуации в БИСЕРА, са описани в приложение 4 „Правила за работа в извънредни ситуации“.

6.4 Непрекъсваемост на дейността

- 1) За осигуряване на непрекъсваемост на работата БИСЕРА, БОРИКА АД разработва „План за управление на кризи и непрекъсваемост“, който включва дефиниране на критичните за БИСЕРА процеси, операционни системи, сървъри и др.
- 2) Определят се действията и процедурите за възстановяване на нормалната работа на системата (изчислителните, криптографските, комуникационните и мрежовите средства) в случай на възникване на неочаквано или непланирано прекъсване, както и отговорните служители за всяка част от плана.
- 3) Планът включва конкретни сценарии за действие, подлежащи на тестове и които гарантират, че в случай на появата на операционни проблеми, няма да прекъсне дейността на системата и/или същата ще бъде възстановена в рамките на два часа.
- 4) Преглед на плана за непрекъсваемост се извършва най-малко веднъж годишно от БОРИКА АД, както и при настъпили важни промени в БИСЕРА.

6.5 Център за помощ

БОРИКА АД поддържа услуга за регистрация на възникнали проблеми, получаване и отговор на запитвания от участници и ДПУ с право на достъп в системата и оказване на помощ при възникване на проблеми. Услугата включва:

- 1) Регистриране на проблеми, възникнали при участниците в БИСЕРА, като се отбелязва времето на получаване на запитването, детайли по тях и приблизителното време за решаването им.
- 2) Установяване на същността и описване на проблема.
- 3) Даване на съвет и оказване на помощ на участник в системата при решаване на поставен проблем. Това включва предлагане на алтернативни подходи за участника и стъпките, които трябва да се предприемат за продължаване на бизнес процеса при участника в системата.
- 4) Анализ на същността на проблема и насочването му за решаване съобразно нивото на компетентност.
- 5) Проследяване на проблема през всички фази на разрешаването му и докладване пред участника на развитието и решението на проблема.
- 6) БОРИКА АД осигурява: незабавно приемане на всяко запитване от участник в системата по възникнал проблем и установяване на същността и важността на проблема и докладване на резултата пред участника.

6.6 Архивиране на информацията

- 1) Постъпилата в БИСЕРА информация се съхранява и предоставя за ползване от участниците и ДПУ с право на достъп в режим реално време в рамките на минимум 5 работни дни, като междуременно се архивира.
- 2) Архивираната в БИСЕРА информация се съхранява 10 години.
- 3) При поискване от участник или ДПУ с право на достъп БИСЕРА осигурява възстановяване и предоставяне за ползване на архивираната информация.